

VASÁRNAP

ÁRA 1500 KORONA

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: T 42—49, L 998—04.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 62.000 K
Félévre 31.000 K, Negyedévre 16.000 K
Egyes szám ára 1.500 K

Budapest, 1926.

VII. évfolyam, 3. szám.

Vasárnap, január 17.

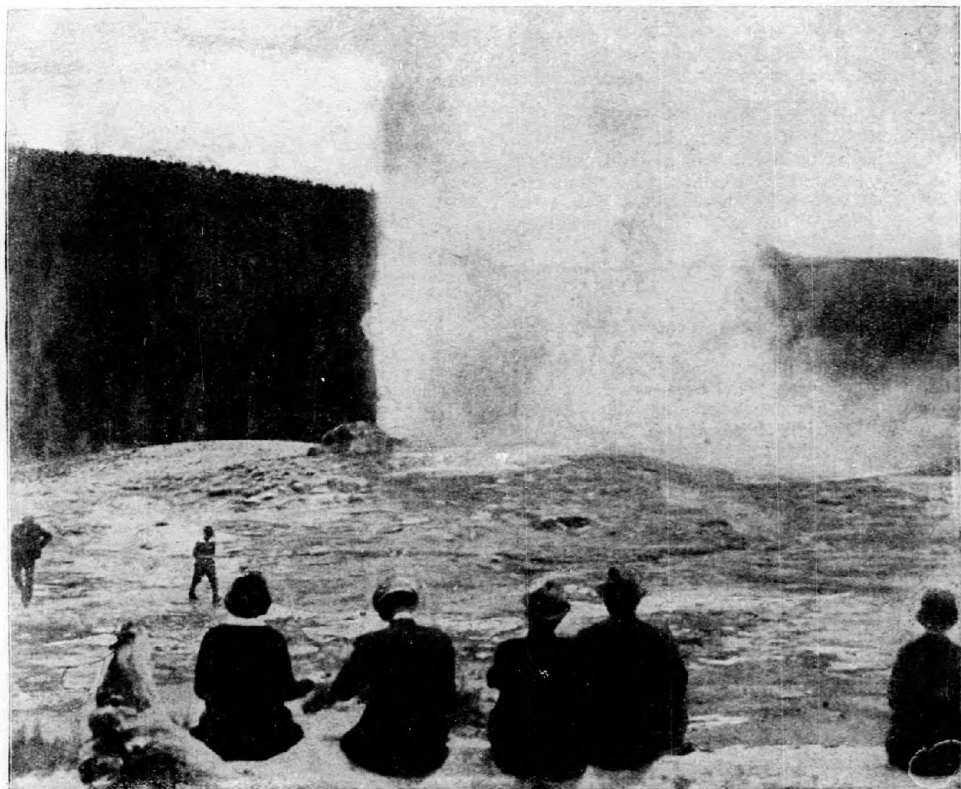
Tanulságok.

Irta: Vasadi Balogh György dr.

Egyik héten kilépnek medrükből a folyók, mocskos hullámaikkal elborítják a termőföldet s koldusbotra juttatnak százezreket! Rémület szállja meg az emberek lelkét. Kezüket tördelve tekintenek a magasságok felé: «Uram, Isten, van-e még hátra a csapások sorozatából?!»

És utána... szennyes hullámok indulnak meg az

erkölcs terén! Pénzhamisító, előkelő úri banditák kerülnek kézre s az újabb áradat most már nem a nemzet kenyerét, de a becsületét fenyegeti. És felsóhajtunk: «Hát még mindig nem telt be a keserűségek pohara? Még mindig nem csordul ki a keserű lé, jeléül, hogy több nem fér bele, hogy elég volt már a megpróbáltatásokból?» És itt állunk ártatlanul, büntelenül; hallgatjuk a mérges kígyóhad sziszegését, mely szinte beteges örömmel

Gejzír mint a legpontosabb óra.

Északamerikában, a hírneves Yellowstone-parkban van a világ legismertebb forróvízi forrása, mely minden órában feltör a föld mélyéből. A kitörés ideje oly hajszálpontosággal ismétlődik, hogy a turisták óráikat hozzáigazítják.

hirdeti: «Halál, pusztulás reájuk!» Elborultan nézzük az utóbbi évek fáradságos vetését, melynek aratása most intett már felénk biztatóan. Fáradt lemondással, a minden mindegy nyugalmával kérdezzük a kárörvendők hadától: «Hát ez a becület, ez az igazság?»

Becsület? Igazság? Hát van még? Hát nem pusztult el az is a nagy világéjszében? Bizony nem volna csoda, ha már idáig jutottunk volna! Ezer éves történetünk bizonyágtétele csak a mellett szól, hogy a magyarság becületet, a magyar igazságszerzetet mindig kihasználta, de azt soha nem jutalmazták. Hűségesekek voltunk mindig szövetségeseinkhez, adtuk életünket-vérünket, mert gyermekileg biztunk, hogy a magunk javát is szolgáljuk vele s a jutalmat zsebreavágta a hitszegés, az árulás! Ha mi voltunk bajban, ha mi szorultunk másra, nem nyúlt felénk soha a baráti kéz vagy ha nyúlt is, csak azért, hogy még mélyebbre taszítson a szenvedések örvényébe!

Ime most is, hogy kötőznivaló futóbolondok önző célokért bankót hamisítottak, francia hamis ezreszeket gyártottak, ismét nyúlnak felénk a kinyújtott kezek, hogy befojtsanak a szennybe, piszokba. Hogy ordítják, hogy kiáltják, hogy harsogják világáig, hogy ez a mi bűnünk, hogy ez a mi gyalázatunk! Nem azért, mintha meg volnának győződve arról, hogy igazuk van, hanem azért, mert ez ismét jó alkalom, hogy rúgjanak egyet rajtunk, hogy a nagy erőfeszítések, a nagy áldozatok eredményét elragadják tőlünk. Mert mi fáj nekik — kinn és benn egyaránt — mi az, ami nem hagyja őket nyugodni? Az, hogy van itt egy kormányzat, mely rendet teremtett és rendet tart, az, hogy az esleettnek, meghaltak tekintett nemzet él, erősödik s várja az időt, mikor új számadást, új egységet kell csinálni, mikor odanyújtja a rabszolgáltató ellenségnek a tőle nyert ajándékot: a koldusbotot és koldustarisznyát, hogy neki már elég volt, viselje most már ő tovább.

Szinte nevetni volna kedvünk — ha tudnánk még a sok szenvedéstől — mikor a hű csehek, a becületesekek tolvajt kiabálnak, mikor a tisztakezü oláhok felháborodnak és elfelejtik azt az örök igazságot, hogy minden nemzetnek — sajnos — lehetnek esleettjei, életemültjei, bűnös fia, de maga a nemzet mindig tiszta, ártatlan, mindig nemes és fennkölt, mindig nagy célokra törekvő, magas eszményekért lelkesülő.

A frankhamisítás a magyar nemzet részére egy újabb nagy tanulságot rejt magában. És a nagy szerencsétlenség mellett ez mint parányi haszon is jelentkezik. Ez a haszon nem más, mint az, hogy újra meggyőződhetett a nemzet, hogy kiknek lehet. Aki figyelmesen olvasta a különböző pártok lapjait, észre kellett, hogy vegye, hogy némelyekben szinte alig tudták rejtegetni a kárörvendést, hogy ime végre bealkonyult annak az irányának, amely a nemzeti eszmének jegyében — megfontoltan, higgadtan — de eredményel vezette ezt a nemzetet a kibontakozás felé! Jobbról és balról egyaránt kicsengett a diadalkiáltás a lármázó, handabandázó pártok sajtójából. Most már senki nem tagadhatja, hogy közönséges bünténnyel állunk szemben, hogy ennek a bünténnyel is, ha volt más célja is, mint az önző érdek, akkor az a cél alig lehetett más, mint a hatalomnak bűnös úton való megszerzése, tekintet nélkül arra, hogy a nemzetre ez végzetes lehetett volna.

A nemzetnek ezt észre kellett vennie s az ebből származó parányi hasznát meg is kell tartania: forduljon el a szélsőségektől, legyen egységes az építő, nemzetmentő, nemzeterosztó munkában s dobja ki magából mindazt az elemet, mely ebben a munkában nem akar vele egygyé lenni.

Budapest, január 16.

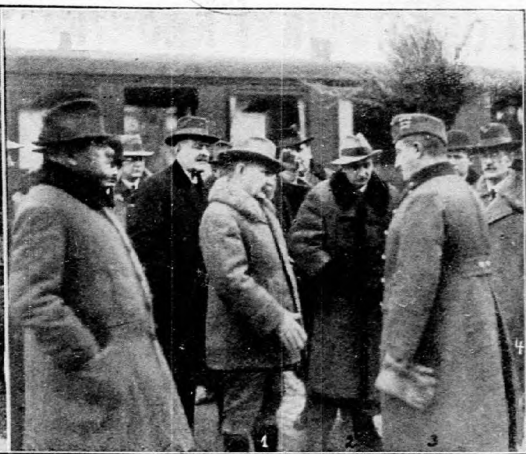
Frankhamisítók és magyargyalázók. Végtelen szomorú dolog, hogy épen olyan magasállású férfiak, mint Nádosy országos főkapitány és Windschgratz herceg követtek el pénzhamisítást. Sok olyan tisztviselőt ugrottak be, akiket mindenki nagyon tisztességes embereknek ismert. Megbocsáthatatlan bünt követtek el, mert az országnak égisz elég baja van és rengeteg nehézségbe kerül a talpraállás. Minduntalan váratlan akadályba kell ütközniök azoknak, akik az ország rendbehozatalán fáradoznak. Azzal védekeznek, hogy hazafias cé vezette őket. Ostobán és meggondolatlanul eszeltek ki akkor is tervüket. A másik oldalon egyidejűleg megütközéssel láthatta az egész magyar közvélemény, milyen vad kárörömmel visított napokon át a radikális-liberális sajtó és blokk. Ezek az urak, akiknek szinte egy szavuk sem volt, mikor az olaszlikári rabbi magyar milliós bankjegyeket hamisított, kórusban fújták föl a frankhamisítás közönséges bűncselekményét nemzeti ügyvé. Aljas pletykákkal, melyek a sorok között sejtettek, úgy tüntettek föl, mintha a keresztény és nemzeti politika, sőt a felelős kormánykörök is részesei lennének a hamisításnak. Politikai hasznát akartak mindenáron húzni a pénzhamisításból s üvöltve hívták a külföld beavatkozását belügyünkre. A prágai cseh sajtóval versenyre keltek a nemzetgyalázásban. Egyet közülük, a szabadkőmives börtönzárak lapját, a kormány nyolc napra beállította. Jól tette. De Vázsonyi-Weiszfeld még szabadon szórja szennyes gyanúsításait s egyik terézvárosi zuglapocskában fenn kérdték, hogy végleg leszámol az «igazi összekötőkkel», akikről öklüdnak. A nemzetközök pedig készenlétet hirdettek a nemzeti irány ellen. A magyar falu népét és a józan magyar polgárságot mi is készenlétre hívjuk föl, hogy vissza tudjuk verni a magyargyalázók «végleszámlolásra» induló hadakozását. Mj békét akarunk, de ha Vázsonyi—Rothensteinék harcot akarnak, azelőt se hátrálunk meg: dolgozunk és küzdünk kitartással az ezereves Magyarország föltámadásáért, mert — igazan van Apponyinak — minden bajnak Trianon az oka, Trianont pedig a nemzetközi radikális-liberális uralom hozta a nyakunkra.

*

Vaklárma a földmívelők bőrére. A merkantilitista körök hónapok óta verik a dobót, hogy a kereskedők mennyivel több adót fizetnek, mint a gazdák. Tudják ők maguk is, hogy nincs igazuk. Mégis jajgatnak, hogy az új adókövetéseknél eltereljük magukról a figyelmet. Ugy csinálnak, mint az egyszeri tolvaj, aki legjobban kiabálta a «fogjak meg»-et, hogy rá ne tereblődjék a gyanú. De az ilyen jogásokkal már nem lehet céll érni. Tény az, hogy a gazdák olyan súlyos adókat fizetnek, hogy ezeken nem súlyosbíthatni, hanem csak enyhíteni lehet és kell is. Az Alsó-dunántúli Mezőgazdasági Kamarák kiszámította, hogy mit fizetett egy 100 holdas gazda, tényleg a 87.845. számú múlt évi pénzügyi rendelettel vélelmezett jövedelme 4.100.000 korona, vagyonértéke 29.000 korona, földjeinek katasztrális tiszta jövedelme pedig holdankint 10 korona. Ez a birtokos a következő adókat fizeti: Földadóban 250.—, földadó többletben 170.—, 50%-os községi pótdadóban 210.—, 10%-os útdadóban 42.—, jövedelemadóban 114.—, vagyonadóban 32.—, közmunkaváltság 210.—, mezőgazdasági kamarai illeték 8.40 korona. Összesen: 1.036.40 K.

Ugyanílyen 4100 koronás jövedelemmel bíró kereskedő fizet: általános ker. adóiban 205.—, 10% útdadóban 20.50, jövedelemadóban 114.—, vagyonadóban 32.—, közmunkaváltság 102.50, iparkamarai illeték 10.25. Összesen 484.25 korona. Ezek a számok eléggé beszélnek és bizonyítják, hogy az östermelők nagyobb közterhet tartoznak viselni, mint bárki más. A jogalmi adóva is hibába hozakodnak elő, mert azt is a fogyasztók, tehát a gazdák is fizetik, a kereskedők csak beszedik. Jó lesz hát felhagyni a vaklármaival a földmívelő gazdák ellen. A gazdák és földmívelők pedig jól teszik, ha minden községyben megalakítják a Faluszövetségek helyi csoportját, mert csak erős táborral tudjuk megvédeni igaz érdekeinket.

Egész községének ellensége, ki fáirol nem szedi a henyőfészkeket!

A kormányzó az árvízszujtotta vidéken.
Balról: Horthy Miklós kormányzó és kísérete katonai pontonon bejárja az árterületet. — *Jobból:* Mayer János földművelésügyi miniszter fogadtatása Gyulán. 1. Mayer János. 2. Kovácsics Dezső főispán. 3. Hajdu őrnagy, a katonai mentőosztatok parancsnoka. 4. Temesváry Imre nemzetgyűlési képviselő.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

Ha még oly fontos dolgok történnének is a politikában, még akkor is háttérbe szorulnának a minden figyelmet és minden érdeklődést lekötő, széles körököt érintő

frankhamisítás

mellett. Mi történt igazában? Egy csomó magasállású ember hamisította a francia ezerfrankos bankjegyeket és mikor ezeket a hamis bankókat értékesíteni akarták Hollandiában, Amszterdam városában elfogták *Jankovics Arisztidet, Markovics Györgyöt és Marsovszky Györgyöt*. Amikor így kitudódott a dolog, a résztvevők azt a mentseget akarták elhitetni, hogy *őket hazafias szándék vezette*. A nyomozás magasállású embereket is bűnösnek talált, ezeket *fogságba helyezték s ellenük is megindult az eljárás*.

Igazában egy közönséges bűncselekmény esetével állunk szemben,

amelynek csak azért van köze a politikához, mert akadtak sokan, akik abból politikai hasznot akartak, illetőleg szerettek volna a maguk javára szerezni s vágyó szemek elé már új kormány körvonalai rajzolódtak, természetesen a maguk szája szerint való emberekből összeállítva. A száraz tényállás pedig az, hogy úgy a külföldön, mint idehaza minden világosan látó ember előtt tisztán áll, hogy

Bethlen István gróf személye a biztosíték arra, hogy itt a rend fenn lesz tartva,

hogy a gazdasági helyreállítás munkája folytatva lesz, hogy az ő ese, tehetsége, ereje, kitartása a legfőbb biztosítéka a jövőndő fejlődésnek.

Csendben, szinte észre sem véve, a nagy botrány mellett jóformán agyonhallgatva történt meg

a londoni pénzpiacon a magyar földre kibocsátott jelzálogkötvények elhelyezése.

És mi sem bizonyítja jobban a külföldi tőke bizalmát, hogy ezt a *huszonötmillió fontra szóló kölcsönt négyvenszeresen túljegyezték*. Fényes tanubizonyosság ez amellet, hogy komoly pénzügyi körök milyen teljes bizalommal vannak a magyar közgazdasági élet fejlődésével szemben. Hiszen nemcsak Londonban, de *Amerikában is szívesen fogadják a jelzálogkötvényeket*, mert onnét meg hárommillió dollár értékű kötvény átvételét helyezték kilátásba.

A Kőrösök vidékén

az árvízokozta áradások

lassan visszatérnek medrükbe. A károsultak segélyezésére megindultak a munkálatok s úgy társadalmi téren, mint hatóságilag is minden megtörténik, hogy szerencsétlen magyar véreink a végpusztulástól megmentessenek. Egyesek és a hatóságok egymásután küldik be adományait, hogy a szorongatott inségnek segítségére siessenek.

A tavasz közeledtével erőteljes munka folyik abban az irányban, hogy minél nagyobb lendülettel

induljon meg az építkezés.

Ennek kettős fontossága van: egyrészt a lakáshiány megszüntetése, másrészt pedig munkaalkalmak teremtése; ez az egyetlen egészséges gyógyszer az elégedetlenség megszüntetésére. Az építkezések az iparnak majdnem minden ágát foglalkoztatják. A minisztertanács úgy határozott, hogy nemcsak az állami építkezéseket folytatja s újakat is kezd, hanem egyelőre mintegy

hatvanmilliárdot fordít arra, hogy magánosoknak is kölcsönt adjon abban az esetben, ha közérdekű építkezést kívánnak lefolytatni.

Ilyen esetben az építkezési összeg *ötven százalékát megkaphatják hitel alakjában*.

Január 19-én összeül a nemzetgyűlés. Folytatja a költségvetés tárgyalását. Sok, komoly feladat megoldása vár rá, mert az életbevágó törvényjavaslatok nagy száma vár elintézésre. Hogy milyen sorrendben fogják ezeket tárgyalni, arravonatkozólag a miniszterelnök fog nyilatkozni, valószínűleg az első ülések valamelyikén.

Fontos munka vár a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumra,

az iskolánküüli népművelés megszervezése

és annak a való életben való megvalósítása terén. Sokan nem is tudják felfogni ennek a munkának rendkívüli horderejét, mert nincsenek tisztában, hogy milyen nagy súllyal esik a mérlegbe a népek közötti érintkezésben valamelyik népnek a műveltségi foka. Nekünk magyaroknak eddig is egyik legerősebb fegyverünk volt, hogy a környező nemzeteket sokkálta felülmúltuk műveltségben. Ez most, megcsönkített állapotunkban, még fokozottabb jelentőséggel bír. És ezért olyan nagyfontosságú a nemzet jövője szempontjából az iskolánküüli népművelés megszervezése s annak helyes, az életnek megfelelő keresztülvitele.

KÜLPOLITIKAI KRÓNIKA

A frankhamisítással kapcsolatban érdekes megfigyelni az egyes nemzetek sajtójának s hivatalos hatóságainak álláspontját. Franciaországban maga a kormány, tehát a hivatalos körök tárgyilagosan megállapítják, hogy teljes bizalommal várják a magyar kormány intézkedéseit. A sajtó azonban, különösen a kommunista emigránsok hatása alatt, a legkeletlenebb valótlanságokat híreszteli ellenük. Kivételt képez azonban a komoly lapok hangja, amelyek megállapítják, hogy itt egy büncselekmény van, melynek kiderítésében Bethlen István gróf a legerélyesebben jár el.

A csehek persze szinte kéjelegnek a mi gyanúsításainkban, rágalmazásunkban. Nekik nagyon kedves lenne, ha itt nálunk ez fölfordulással járna s az ő titkos reményük valóra válna: egy baloldali kormányzat megszületne, mert attól nem kellene tartaniok, hogy az erős nemzeti irányt képviselne.

A legtárgyilagosabbak az angolok, akik nemcsak, hogy higgadtan ítélnék rólunk, de még meg is róják a francia és cseh lapok

Windischgrätz Lajos herceg, a frankhamisítás értelmi szerzője.

rosszakarató és gyűlölködő hangját.

A svéd lapok pedig annak a meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy a trianoni béke nyomán keletkezett állapotok elérték meg Magyarországon a kétségbeesésnek ilyen bánós eltévelyedését.

Ami a külföld nevezetesebb eseményeit illeti, arra vonatkozólag meg lehet állapítani, hogy általában mindehett inkább szélesedni szokott. Természetes is ez. Mert hiszen úgyis eléggé feszült hangulat van s így ezek a közbeeső, mondhatnánk eseménytelenségek, jóleső pihenést rejtenek magukban az idegek számára. Németországban még mindig nincs megoldva a kormányválság, mely a locarnói szerződés aláírása után következett be. A nagy koalíció nem tud megalkudni a szocialisták túlzott kívánságai miatt. Anglia és Törökország a mossuli kérdésben tárgyalnak. Egyik félnek sincs kedve fegyveres elintézés kérészkolnival, így a gazdasági kérdések terén igyekeznek Anglia Törökországot kárpótolni. Viszont a törökök ezzel nem érik be, hanem a népszövetségi döntés mellőzésével új határmegállapítást kívánnak. Görögországban Pangalos diktatúrát léptetett életbe, mert a szétforgácsolt politikai pártok képtelenek voltak az állam ügyeit rendbe hozni. Most Pangalos mindenekelőtt a kommunista agitátorokat fogatta el s egyik azei tengerbeli szigetre vitette őket; az állam pénzügyeinek rendezésére új adókat vet ki s a régieket emeli, a kiadásokat csökkenti, hivatalokat szüntettet meg. Ő különben, mint egy nyilatkozatában mondja, nem akarja a diktatúrát állandósítani, hanem arra törekszik, hogy az egészséges parlamentáris

élet lehetőségét megteremtse. Bulgáriában a kommunista törekvések leverése után Cankov vette át a miniszterelnökséget. Erős kézzel, kiméletlen eszközökkel rendet teremtett. Most, hogy az általános megnyugvás létrejöhet, helyét átengedte Liapcsnevnek, aki mint miniszterelnök voltaké Cankov politika követője, azonban megpróbálja békésebb eszközökkel a nemzeti munka folytatását. Amnesztia-javaslatot nyújtott be a bulgár parlamenthez, de ettől függetlenül 245 politikai elítéltet szabadon bocsátott. Kívánatos volna, hogy Bulgária is találja meg végre a nyugalmat, mert hiszen ott is évtizedek óta egyik baj a másikat érte s könnyelmű kalandorok az országot egyik veszedelemből a másikba sodorták.

A marokkói harcokról az ellenségeskedések újraledéséről adnak hírt s ezzel meg is cáfolják a francia tudósításokat, melyek arról számoltak be, hogy Abd el Krimet cserben hagyják hívei s ő maga menekülésre gondol. A jelek ennek most az ellenkezőjét bizonyítják, mert hiszen a harc továbbfolytatását adják hírül.

Amerikában a kongresszus a lefegyverzés kérdésében nem tud vélegyes álláspontot jutni. Ugyanis ebben a kérdésben egy előtervezlet lesz Genfben s Amerikának afölött kell dönteni, hogy hivatalosan részt fog venni ezen vagy sem. Az a vélemény látszik-többségben levőnek, hogy csak megfigyelőt küldjenek, de hivatalosan ne képviseltessek magukat. Rájuk nézve különben is nem ez a genfi értekezlet a fontos, hanem a majdan Washingtonban tartandó konferencia, mert az fog a tengeri leszerelésről tanácskozni.

MEZŐGAZDASÁG

A gyógynövények.

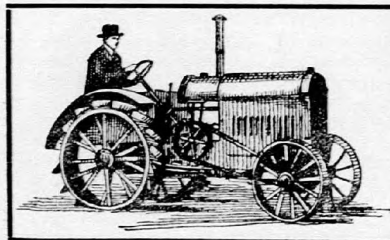
Irta: Windisch Rikárd dr., gazdasági akadémiai tanár.

Az orvos ama betegének, akit gyomorgörcs vagy fuldokló köhögés kínoz, vagy akit valaminő más belső fájdalom gyötör, bizonyos mennyiségű ópiumot rendel. Vagy ópiumpor, vagy ópiumtinktúra alakjában. Az ópium az érelen mákfej — máktokek — megsértésekor kifolyó sűrű tejnedv majdnem teljesen megszártott állapotban.

A láz- és a maláriás betegek orvossága a Dél-Amerikában és Ceylonban, valamint Jáva-szigeten is honos chinafák kérgének vizes kivonata (főzete). Minden dohányos, ha visszagondol első szivarjára vagy pipájára, amit elfüstölt, erre az időre borzadva gondol, mert az jut eszébe, akkor milyen beteg is volt. Ha a mezőgazdasági szeszgyáros olyan burgonyából főz szeszt, amely már erősen kicsírázott, mérges hatású, használataira nézve ártalmas, káros moslékot fog melléktermékképen kapni.

Az ópium fájdalom-, görcs- és köhögéscsillapító hatású *morphium*, illetve *codein*-tartalmának, a chinakéreg lázcsillapító hatású *chinin*-tartalmának köszönheti. A kezdő dohányosok rosszul érzik, betegséget a dohány leveleiben lévő *nikotin* okozza. A kicsírázott burgonya csírájában a felette mérgező hatású *solanin* található.

A morphium, codein, chinin, nikotin és solanin, valamint számos más, a növényi szervezet egyes részeiben talál-

Mc GORMICK TRACTOR raktárról azonnal szállítható

International Harvester Company Mc Cormick & Deering, Chicago

VEZÉRKÉPVISELET

DÉNÉS B.

Részvénytársaság, Gőz- és Motorekeosztály Budapest, V., Váci-út 98.

Levélcím: Budapest 56. Fiókbérlő. — Sürgőny cím: «Débert Budapest». Telefon: 139—15 és 70—43. — Alapítva 1883.

ható, többé-kevésbé mérgező hatású, de csekély mennyiségben gyógyító hatást tanúsító efféle alkotórészek alkaloidák elnevezésén ismernek.

Az alkaloidák bizonyos növények szervezetében képződnek és eme növények különböző részeiben (mag, kérés, level, szár, termés, gyökér) elraktározatnak. Néha a növény minden részében találjuk az alkaloidokat.

A szervezetre az alkaloidák többé-kevésbé mérgezőleg hatnak, azonban megfelelő csekély mennyiségben használva hathatós orvosságok. A gyógyszerzet tulajdonosa ezért összegyűjti az alkaloidtartalmú növényeket vagy növényi részeket, megszáritja és kellőképpen felaprózva, gondosan elrakja. Az orvos pedig betegeinek vagy eme növényi részeket rendel megfelelő mennyiségben alkalmas módon elkészítve, vagy pedig azokból főzeteket, forrásokat, vizes vagy szeszes kivonatokat, esetleg tinkturákat készített ugyancsak e célra.

A kémiai gyárak egyike-másika pedig nagyobb mennyiségben azért vásárolja meg az alkaloidtartalmú egész növényt vagy növényi részt, hogy ezekből teljesen tisztán elkülönítse, előállítsa annak *hatóanyagát*, az abban lévő alkaloidát.

Mindama növények, amelyek valaminő bennük lévő úgynevezett hatóanyag következében, a beteg ember vagy az állat szervezetére, alkalmas módon elkészítve s alkalmazva, előnyösen, gyógyítólag, fájdalomcsillapítólag hatnak, gyógynövényeknek nevezetnek.

Az alkaloidák mindegyike kicsi mennyiségben a szervezetbe juttatva gyógyító- és elég gyakran fájdalomcsillapító hatású. Ezért az alkaloidtartalmú növények mind a gyógynövények közé sorolhatók. Nagyon sok növényben nemcsak egyféle, hanem elég gyakran többféle alkaloidát is találunk.

Azokban nemcsak az alkaloidtartalmú növények sorolhatók a gyógynövények közé.

Számos növényben összeható hatású csersavféséseket, illanó- vagy zsirosolajokat, keserűanyagokat, gyantaféléket, glikozidákat, gyantaszerű alkotórészeket, szaponinokat, nyálkaféléket, savakat, keményítőket, cukorféléket, festőanyagokat, kámforféléket, erjesztőket, mánnitot, gummiféléket, sókat stb. találunk. Esetleg ezeknek keverékét, vagy a felsoroltakon, illetve ezek keverékén kívül alkaloidákat is. Az ilyen alkotórészeket tartalmazó növények is a gyógynövények közé sorolhatók.

Az egész növények vagy ennek egyes részeinek mindama alkotórészeit, amelyeket miatti az a növény vagy részei orvosságul használnak, *hatóalkotórészeknek* mondjuk. A chinafa kérgének (chinakéreg) hatóalkotórészei a chinaalkaloidák, a chinacsersav, a chinavörös, a chinaszav, és mások.

Egyik-másik gyógynövény minden részében találunk hatóalkotórészt. Másoknál viszont vagy csak a szárában, a virágban, a levélben, a gyümölcsben, a magban, a termésben s a gyökérben. Amikor gyűjtjük a gyógynövényeket, tudnunk kell, ezeknek melyik részét szedjük össze, mert csak hatóanyagtartalmú növényi részekre van szükség. Fontos még a szedés ideje is. Akkor kell ugyanis a gyógynövényt, illetve ennek hatóanyagtartalmú részeit összegyűjteni és feldolgozni, amikor a hatóanyag mennyisége azokban a legnagyobb. Ez rendszerint az illető növényi rész teljes kifejlődésekor van meg. De ez alól kivételek is vannak.

A szedés idején kívül figyelembe kell vennünk a szedés napszakát, valamint az időjárást is.

A harmat felszáradása után és általában, csakis száraz időben szabad gyógynövényt gyűjteni. Kiváló gonddal kell az összegyűjtött gyógynövényt előkészíteni, hámozni, kiváltképpen szárítani, eltartani és gondozni. E tekintetben az érdeklődőknek jó magyar nyelvű szakmunkák is állanak rendelkezésre. Ezenfelül úgy a gyógynövénykísérleti állomás, mint a gyógy- és ipari növényforgalmi iroda minden tekintetben kezére járnak az érdeklődőknek. Úgy a begyűjtés, mint az értékesítés terén is.

A gyógynövények felhasználhatók vadontermőkre és műveltekre. Nemzetgazdasági szempontból fontos az előbbieket összegyűjtése és értékesítése, mert egyik-másik nagy mennyiségben összegyűjthető és nagy értéket képvisel.

A termesztendő gyógynövények elszaporításával bizonyos szántóföldi területek hozamát — tiszta jövedélmel —

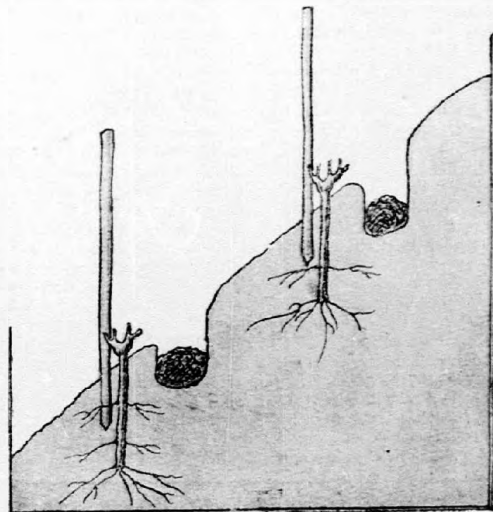
tudjuk fokozni néha nagyon jelentékeny mértékben. Rövid közlemény — mint a minő a jelenlegi is — keretén belül a figyelem csak felhívható eme kérdésnek úgy gazdasági, mint nemzetgazdasági fontosságára és jelentőségére, de részletekbe bocsátkozni nem lehet.

A vadontermő gyógynövények begyűjtésével és értékesítésével tulajdonképpen majdnem az utcán fekvő, egyébként kárbaveszt értékeket, még pedig néha igen tekintélyeseket, mentünk meg. Másrészlől olyanoknak adunk munkalkalmat és ezen a révén kenyeret, akik másféle munkát vagy már nem, vagy még nem tudnának elvégezni.

A gyógynövények egyikének-másikának termesztése pedig a szántóföld jövedelmezőségét fokozza, néha hihetetlennek látszó mértékben. A termesztett gyógynövények összegyűjtése, kikészítése, szárítása, csomagolása is sok munkaszekeret foglalkoztat s szintén olyanok, akik nehezebb munka végzésére vagy még nem, vagy már nem alkalmasak. A nemzetgazdasági haszon tehát, amit a gyógynövényekkel való foglalkozás biztosít, semmiképpen sem csekély. Ezért minden gazdának jól felfogott érdeke, sőt részben kötelessége is, hogy e téren mindent elkövessen, ami előbbre viszi és fellendíti az ügyet.

Az almamoly, gyümölcspenész, varasodás és hábaszilva elleni védekezésnél tudnunk kell, hogy ezen betegségeknel, ha azokat állati kártétel okozta, úgy annak hernyója, bábja, ha gombabetegség, a gombák fonalái a száraz levelekben, lehullott gyümölcsökben, a fán lévő moha alatt, kéregpedekben vagy a fa alatt a földben húzódnak meg télire, hogy azután tavasszal az élető napugár segítségével folytassák káros munkájukat. Minthogy akár milyen betegség ellen csakis úgy védekezhetünk sikeresen, ha a megtámadott egész környék gazdái kivétel nélkül végrehajtják a védekezési eljárásokat, a földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy minden birtokos legkésőbb február végéig tartozik az alma-, körte-, kajszinbarack-, őszibarack-, cseresznye-, meggy- és szilva-fáiról az elszáradt ágakat, gallyakat, leveleket, virágokat és termést (gyümölcsöt), továbbá a fa derekáról és öreg ágairól az elvált cseresep kerget eltávolítani, valamint azokat a mohától megtisztítani. Ezután a fák alját fel kell ásní s a fáról eltávolított minden hulladékot, levelet stb. el kell égetni. Minden gazdának saját érdeke, hogy a rendelkezéneket eleget tegyen, annál is inkább, mert aki ezt elmulasztja, súlyos pénzbüntetésben részesül.

A szőlő trágázása meredek lejtőn úgy történik, hogy a töke fölött gödröt asunk és abba helyezük a trágát. Így esőzések alkalmával a trágából eredő növényi tápanyagok a töke gyökerei felé mosódnak. A mellékelt kép Bernátsky: Szőlőmívelés című könyvecskéjéből való, melynek megszerzését minden szőlőgazdának ajánljuk. Megrendelhető kiadói hivatalunkban. Ára 38.000 korona.

Szőlőtrágázás lejtős helyen.

Nádosy Imre országos főkapitány, akit a frankhamistával kapcsolatban letartóztattak.

Miképpen befolyásolják a takarmányok a vajat? Erről a kérdésről mindenki tud talán annyit, hogy a nyári, zöld-takarmányozás sokkal puhább, sárgább színű, kellemesebb ízű vajat eredményez, mint a téli takarmányozás, amikor tudvaleg a vaj konzisztenciája (állománya) morzsálékosabb, színe világosabb, íze nem oly zamatos. A különböző takarmányok tehát más és más hatással vannak a vaj ízére, színére, konzisztenciájára, romlékonyságára. A herélek csak magukban etetve kenőcsössé teszik a vajat. Ha a herélekhez édes és fél, háromnegyed-rész édesfűvet adunk, a here félelmeke puhító hatása elmarad és a vaj íze kellemes, aromás és a megfelelő szilárdaságú lesz. Ugyanígy hatást érünk el az előbb említett takarmányok szénájának etetésével, csak ek-

kor a vaj kissé keményebbé és világosabb színűvé válik. A zölden etetett mustár és repace kellemetlen, majdnem csipős ízűvé alakítják a vajat. A takarmányrépa, de még inkább a muorkrépa hatására tartós, megfelelő színű, kitűnő ízű, de kemény vajat nyerünk. Ellenben a leveles cukorrépafej és cukorrépafelevél nagy mennyiségben való etetése rosszul kenhető, nagyon kemény vajat eredményez. Majdnem minden abraktakarmány kitűnő ízű vajat idéz elő, csak a vaj állományában mutatkozik eltérés. Így följegyezték, hogy a zúzott zab a dióra emlékeztető íz kölcsönöz a vajnak; az árpadara és búzakorpa, ha abból legföljebb másfél kilót etetünk, szintén igen jó íz ad a vajnak. Ha többet etetünk belőle, a vaj kenőcsössé válik. Ugyanígy a tengeridaránál is. Hűvelves abraktakarmányok etetése fehér színű, megfelelő konzisztenciájú vajat eredményez, a vaj íze azonban nem lesz mindig kifogástalan. A melegebb földüken (a trópusokon) termelt olajosmagvakból készült pogácsák etetésére zamatos ízű vajat kapunk. Azonban ezeket magas áruk miatt nem igen van alkalom etetni. A hazai eredetű olajpogácsák közül a repacepogácsától, ha abból egy kilogrammál többet etetünk, nem nyerünk kifogástalan vajat. Az olajpogácsákról általában jó megjegyezni, hogy legföljebb másfél kilót adjunk belőlük, mert ha egy tehenet ennél többet kap, úgy a vaj puhává, kenőcsössé válik. Moslékek, vermelt takarmányok aromátlan, puha, fehérszínű, könnyen romlik vajnak lehetnek okozói.

Redvesedés. Így nevezzük a fákban előforduló azon jelenséget, mikor a fák törzsének vagy ágainak belsejében a fatest porhanyóvá, omiássá, illetőleg redvesévé válik. A betegség következtében a törzs vagy az illető ágak csakhamar elszáradnak, mitől a fának teljes pusztulása következik be. Okozója több likacsomba, melyeket közönségesen taplógombáknak nevezünk. A redvesedést ezen gombáknak fonalai okozzák, melyek a fa szövetét kémiaiilag felbontják, elporlasztják. Az elporlasztásnál különböző színek (fehér, vörös stb.) lehet megállapítani aszerint, hogy a redvesedést melyik gombafaj idézte elő. Így megkülönböztetnek fehér-, vörösb-, redvesedést. A betegséget még felismerhetjük a fának fertőzött részén évenként megjelenő felhoidas tönk nélküli gombakalapról, melyeknek alsó részén számtalan apró nyílás van, melyeken, a gomba éretkorában, annak szaporodó szervei: a spórák milliói hullanak ki. Ezeket a spórákat a szél szerte hordja. A spórák a környékben lévő fákra jutva azokat megfertőzik s így a betegség tovább fog terjedni. A gyümölcsfák közül előfordul az alma-, körte-, szilva-, dió-szedernék és a ribizkén. **Védekezés:** 1. A beteg fákban lévő gombakalapot még éretlen korban jó mélyen kivágandók és megsemmisítendőek, hogy a spórákat még a kihullás előtt elpusztíthassuk. 2. Hogy a fertőzés a nyílt sebekben ne történhessen meg oly könnyen, a fán lévő töréseket, vágásokat, repedéseket, ágszonkok végeit fakatránnyal vagy selejtves viasszal kenjük be. 3. Erdők közelében gyümölcsöst nem létesítsünk, mert az erdei fákban is előfordulnak ezen kórokozó gombának egyes fajai, melyek a gyümölcsféléket is megfertőzhetik.

Ki a tengeriszarat a földjén penészedni hagyja, nem érdemel jó takarmánytermést!

Magtári munkák januárban: a rostálás, triőrözés, forgatás. Ezeknek a munkálatoknak célja egyrészt a magvak megóvása a megromlástól és tiszta, gyommentes vetőmag nyérése, másrészt az eladásra szánt vetőmagvaknak tisztábbá és így kelendőbbé tétele. A rostálás és triőrözés folytán a gyommagvak, továbbá a léha szemek, a nem megfelelő nagyságú szemek a rostaalja, ocsuba kerülnek s így az eladásra és vetésre kerülendő magvak kiválogattnak. A rostált és triőrözött vetőmagból fejlődő növényzet természetesen nem lesz oly gyomos ez esetben, mint akkor, ha azt minden előzetes eljárás nélkül vetjük. De arra ennek a nagy előnynek, a rostálás és triőrözést még sem alkalmazza mindenkit pedig a hosszú téli napokon erre ugyancsak ráérne a gazda. A rostálás és triőrözés mellé terméket, a visszamaradt rostaaljat, ocsuak daráltán, akár pörköltén majd minden állat szívesen fogyasztja. Különösen kedvenc takarmányai ezek a baromfiaknak. Az átlapátolás, forgatás nagy haszna abban rejlik, hogy a magvak szellőznek s így nem dohosodhatnak meg könnyen. Továbbá a gabonamoly — ha lenne ilyen a magvak között — pókhálószőrű fonalát tönkretétnének, nemkülönben a magtári szuszok pusztító munkája háborítást szenved. E kártevők tehát nem találnak nyugalmat a pusztításra és továbbszaporodásra.

TANÁCSADÓ

Kérdés. 1926 november hó 16-án adtam kölcsön 20.000 koronát. Milyen értékben köteles az adós ezt megfizetni? (Egy hü előfizető.) — **Felelet.** Magyar koronaértékben az eddigi gyakorlat szerint ötven százalékkal valorizálható a követelés.

Kérdés. Vöm csehszlovák állampolgár, jelentek Magyarországon tartózkodik honosításának megszerzése végett. Meddig tartózkodhat itt? (S. I., Szöny.) — **Felelet.** Csak addig, amíg az útlevét szól. Hosszabbítása meg útlevét, hogy ügyének befejezését nyugodtan megvárassa.

Kérdés. Miért nem kapom vitéségi éremem után a pótdíjat? (Sz. P.) — **Felelet.** A vitéségi éremek pótdíját csak akkor fogják ismét fizetni, ha valorizálva lesz, mert 7.50, 15, 30 papirkoronát — mindenki beláthatja — nem érdemes kifizetni, sőt a kifizetése és kezelése többbe kerülne, mint a kifizetéshez összeg.

Kérdés. A csendőrséghez és a pénzügyőrséghez való fölvetéltre hol kell jelentkezni? (N. M.) — **Felelet.** A csendőrségnél, illetve a pénzügyőri szakasznál érdeklődjék és jelentkeztek.

A Kápolna Sorsjegy húzását március 7-ére halasztották el. Üzenet a sorsjegyekről. T. István Nagykőrű, S. L. Cegléd. Államsorsjegyeik nem nyertek. — 18.171. számú előfizető. Diákorsjegyei nem nyertek, a többi sorsjátéknál, húzásuk után a nyerő számokat közölni fogjuk. — Ifjú B. Antal Turkeve. J-a sorsjegyei nem nyertek. — Nem nyert: Pesti Hazai 4041—39, 5083—25, a Konvertált Jelzalog 1032—39, 2352—16, 2697—16, 1452—16, 3169—91, 889—72, a három százalékos Jelzalog nyereményjegy 2758—78, 2758—81, Magyar Vöröskereszt 1819—63, Olasz Vöröskereszt 132—27, 8500—11, Jósóvíz 39—45, 1365—65, 1367—81, 1368—90, 2317—2, 2319—13, 2464—16, 5668—27, számú sorsjegy. A legkisebb nyereménnyel kihuzatott a konvertált jelzalog 1251—63, 2024—55, a Magyar Vöröskereszt 1983—63, az Olasz Vöröskereszt 1078—14, 10.893—37 számú sorsjegy. — 25.153. számú előfizető. Államsorsjegyeivel nem nyert. — A Falu mezőgazdasági sorsjegy húzása május 30-án lesz. — R. J., Debréte. Diákorsjegyei nem nyertek. A sorsjegyek még három húzása lesz, legközelebb március 1-én. — W. A., előfizető. Államsorsjegyeit nem húzták ki. A Falu mezőgazdasági sorsjegy húzása május 30-án lesz és a sorsjegy dohánytözsékben kapható. Az újságsorsjegy húzásának eredményét is közölni fogjuk. Erneman-féle kilenc-tizenkettes méretűfényképezőgéppé 580.000—9 millió koronára.

Szörtsey József, a Nemzeti Szövetség alelnöke, aki a frankhamistával kapcsolatban az ügyészség foglya.

A „FALUSZÖVETSÉG” HIREI

A népművelési akció újabb állomásai.

Már több ízben hírt adtunk a Faluszövetség téli népművelési munkájának kezdő lépéseiről. Most újabbán ismét szép és eredményekben gazdag sikerekről számolhatunk be. A fiatal, de annál lelkesebben dolgozó *biharkeresztési* fiókuszövetség gazdasági irányú népművelési tanfolyama december hó 14-én nyílt meg ünnepélyes keretek között. Az első előadást *Petrásovits* Sándor igazgatótanító, a fiók fárhadhatatlan elnöke tartotta: «Az ember lelki és erkölcsi világáról» címen. Hetenkint kétszer tartanak előadást a központ által adott vezérfonalak és rendszeres program alapján. A további előadásokat *Mészáros* Ferenc református tanító, *Bódez* Kálmán számtartó, *Dienes* József dr. járásorvos és *Schleisz* Sándor dr. szolgabíró tartják.

Polgárdin a fiókuszövetség népművelési tanfolyama szintén karácsony előtt nyílt meg. A megnyitó ünnepségen a központ képviseletében *Bajtay* Mihály dr., gazdasági főtanácsos, igazgató és *Bene* Lajos, a székesfehérvári kirendeltség vezetője, jelentek meg. A rendszeres előadásokat *Gróf* Lajos dr. gazdasági akadémiai tanár, *Nagy* József gazdasági iskolai igazgató *Nikkel* János gazdasági tanár és *Bobay* Dezso állatorvos tartják.

Alakuló gyűlés Földeákon.

Megkapó formák között alakult meg a Faluszövetség fiókja *Földeákon* Vízkereszt napján. A gyűlést *Mályás* Béla plébános nyitotta meg lelkes szavakkal. Azt hangoztatta, hogy a jóakarutó magyar nép nem nézheti többé át a pusztulást, ami a nemzet anyagi és erkölcsi értékeiben végrement; egyesíteni kell minden jóakarót. A közböjht fejezi ki akkor, amikor azt mondja, hogy a *Faluszövetség legyen az országunk az a hatalmas irányító szerve, ahol minden jóakarót és tudás az ország népének érdekében dolgozik. Bajtay Mihály* dr. gazdasági főtanácsos, a Faluszövetség igazgatója tartott ezután hosszabb beszédet, melyben a Szövetség céljait és eszközeit ismertette. *Lukács* István főjegyző és *Nagy* Gyula főszolgabíró buzdító szavai után megalkult a Faluszövetség földeáki fiókja, melynek elnökévé egyhangúlag *Mályás* Béla plébánost választották meg.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

GAZDATÁRSADALMI HIREK

A pécsváradai kiskgazdák értekezlete.

A pécsváradai kerület kiskgazdapártja az elmúlt héten értekezletet tartott Pécsen *Perlaky* Györgynek, a kerület képviselőjének elnökelete alatt. Az értekezleten mintegy hetven községi kiküldött vett részt. *Perlaky* György elsősorban a bel- és külpolitikai helyzetéről emlékeztetett meg, majd a kiskgazdapárti szervezkedés erősebb kikapcsolásának szükségességére mutatott rá. Hangsúlyozta, hogy a régi pártkereteknek ki kell bővíteni és a párt kötelekebe föl kell venni mindazokat, akik a polgári társadalmi rendszer hívei. Erős frontot kell alkotni a szociáldemokratákkal szemben, akik egy új agrárprogrammal akarnak a szégyenesebb falusi néposztályból pártadófizetőket toborozni. Előrelátható az, hogy a legközelebbi politikai küzdelmekben egyik oldalon a magántulajdon eszméje, a másik oldalon a kommunizáló törekvések fognak szemben állani. *Perlaky* György nagyhatalús előadása után a kiküldöttek részéről *Varga* Sándor püspökszenterzsébeti, *Fürész* József máriakeméni kiskgazdák szóltak föl, végül *Walter* József kékesdi kiskgazda felhívást intézett a kiküldöttekhez, hogy a községi pártszervezeteket minél sürgetőbben építsék ki.

Kitüntetett mezőgazdasági munkások.

Petrő István gazdasági kovácsot, aki a *Floch-Reichersberg* lovag család szőlőrákosi és csörög-gödi uradalmaiban immár negyven éve hűséggel, becsülettel és szorgalommal szolgál, a földművelésügyi miniszter díszoklevéllel és 250.000 korona pénzzutalommal tüntette ki. *Preszty* Elemér főispán nyújtotta át a díszoklevélet és a jutalmat a kitüntetettnek a vármegyei és községi notabilitások, az uradalmi tisztikar, a munkásság és az aratók jelenlétében. A főispán szavai után a jelenlegi birtokos, *Floch-Reichersberg* Alfréd lovag intézett elismerő köszönő szavakat hí családjához, akinek a tiszteletére szép falusi ünnepséget is rendezett. Ugyancsak díszoklevéllel és pénzzutalommal tüntette ki a földművelésügyi miniszter *Stupán* József mezőgazdasági munkást, aki negyvenhárom éve szolgált hűséggel és szorgalommal a jelenleg a *Balk* Gyula örökösei bérlettel kepező és Aba községhez (Fejérmegye) tartozó felsőlőszentivánpusztai uradalomban. A népes ünnepélyen, amelyen a kitüntetett hét gyermekével és huszonnygy unokájával jelent meg, *Jeszzenszky* Antal dr. főszolgabíró nyújtotta át a díszoklevélet és a pénzzutalmat s úgy ó, mint a helybeli plébános, majd a béuradalom egyik társtulajdonosa meleg, elismerő és buzdító szavakat intéztek a könnyekig meghatott hűséges munkáshoz.

Margaréta, az elhunyt olasz anyakirálynő.

Gazdaiifjak tanulmányútja Németországban.

A Magyar Gazdaszövetség az elmúlt esztendőkhöz hasonlóan, ebben az évben is megrendezi gazdaiifjúsági cserakcióját Németországgal. A magyarországi cseraiifjak március hó végén indulnak Németországba és öt-hat hónapon át fognak tartózkodni olyan belterjesen kezelt mintagazdaságban, amelyből származó németországi gazdaiifjút viszont magyarországi gazdaságokban fognak ez időre szívesen látni. Részvételi díj személyenként 3.200.000 korona, amely összegből 1.500.000 korona március hó elsejéig, a fennmaradó 1.700.000 korona pedig folyó évi szeptember hó 15-ig esedékes.

Március végén lesz a tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tenyészállatkiállítás rendező bizottsága *Jeszzenszky* Pál udvari tanácsos elnökelete alatt tartott ülésén elhatározta, hogy az idei díjazással és vásárral egybekötött országos tenyészállatkiállítást Budapesten a tenyészállat vásártelepen március hó 18., 20., és 21-én fogja megtartani, a bejelentési határidőt pedig február hó 3-ában állapította meg. Elsősorban vőtomagvak, tejtermékek, méz, hentesáruk, faemetek kiállításának rendezése van tervbe véve. Minden a tenyészállatkiállítással kapcsolatos kérdésben készséggel nyújt fölvilágosítást a rendező-bizottság.

Borkivitteli kedvezmény.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara fölterjesztésére a kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy *Debreccn*, *Vámospécs*, *Jászberény*, *Sóstóhegy*, *Hajdúhadhá*, *Bocskaykert* és *Hajdúsámson* állomásokon kivételre föloldott borokra borkivitteli kedvezmény alkalmaztassék. A kereskedelemügyi miniszternek ez az intézkedése nagymértékben alkalmas a borkivitteli lehetőségek elősegítésére, anyival is inkább, mert ezeknek a borvidékeknek kivitele a többi borvidék belföldi piacára is jótékonyan fog kihatni.

FORDSON TRACTOR

raktárról
azonnal
szállítható

Telefon:
66-15.

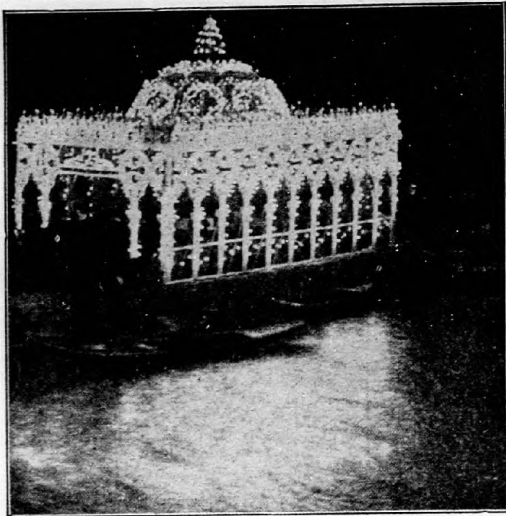
HALTENBERGER VILMOS

A Ford gyárak autorizált képviselöje
Budapest, VI., Nagymező-utca 19. szám.

Sürgönycim:
Wilford Budapest.

Speciális amerikai gazdasági gépek: Oliver-cékek, tárcsáboronák, tárcsás szikékék, fúkaszáló, burgonya kiséző, körfűrész berendezés.

Laguna-ünnepély Velencében.

Képünk egy tündéresen kiválóított gondolat ábrázol.

Múlt év novemberében nyolc millió aranykoronával több volt a kivitelünk, mint a behozatal.

Múlt év novemberi külkereskedelmünk adatai szerint kivitelünk e hónapban 79 millió aranykoronával haladta meg a 71-9 millió korona értékű behozatalt. Az év első tizenegy hónapjában az 1924. évvel szemben a behozatal 621-4 millióról 676 millióra, a kivitel 509-6 millióról 632 millióra emelkedett. A behozatal emelkedése 8-7 százalék, a kivitelé 24 százalék volt. A kivitelben első helyen a liszt áll 15-93 millió, azután a búza 12-67 millió és a vágó és ígásállatok 9-44 millió aranykoronával.

Szárítsuk meg burgonyafeleslegeinket.

A földművelésügyi miniszterium burgonyatermelési hivatalának adatai szerint a beföldön oly nagy burgonyafeleslegeink vannak, amelyeket sem az exportban, sem a szesz- és keményítőgyártásban elhelyezni nem lehetséges. Ennélfogva nem marad más hátra, minthogy a gazdák burgonyafeleslegeiket *takarmányozási célokra megszártásuk*. A németek szárított burgonyaelettel régóta igen kedvező eredményeket értek el. A burgonya feltakarmányozásával könnyebben elraktározható erőtakaronyokat lehet megtakarítani. A gazdáknak e kérdésben kézséggel felvilágosítással szolgál a földművelési miniszterium burgonyahivatala.

Meteorológiai Obszervatórium nyílt meg Szegeden.

A szegedi Tudományegyetem Földrajzi Intézete Szeged város bőkezűségére révén újabban időjárás-tani obszervatóriummal bővült, amely újévkor kezdte meg működését. Az új intézmény mezőgazdasági szempontból nemcsak az Alföldnek, hanem az egész országnak az érdekeit von hivatva szolgálja s így indokolt az a kérdés, amelyet a Felsőduanántúli Mezőgazdasági Kamara útján az új meteorológiai obszervatórium terjeszt a gazdaközönség elé a felhasználásához önkéntes adakozással való hozzájárulást végett. Az adományok *Kogutovitz* Károly dr. igazgató, Szeged, címére küldendők és hirlapilag nyugtáztatnak.

Csonkamagyarország állatállománya.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az 1925. év tavaszán végrehajtott haszonállatösszeírás főbb eredményeit a következő adatokban teszi közzé. Az állatösszeírás adatai szerint a Dunántúli Dombosvidéken 953.357 szarvasmarha, 327.862 ló, 1.236.744 sertés, 682.391 juh 20.981 kecske, 2257 szamár, 593 öszvér került összeírásra. Az Északi Dombosvidéken 259.888 szarvasmarha, 104.538 ló, 235.348 sertés, 355.826 juh, 13.900 kecske, 1163 szamár, 353 öszvér került összeírásra. Az Alföldön 706.781 szarvasmarhát, 443.368 lovat, 1.160.874 sertést, 852.294 juhot, 24.950 kecskét, 1619 szamarat, 841 öszvért írtak össze. Tehát Magyarországon összesen összeírtak 1.920.025 szarvasmarhát, 875.768 lovat, 2.632.966 sertést, 1.890.511 juhot, 59.831 kecskét, 5039 szamarat és 1787 öszvért. (1924-ben 1.896.041 szarvasmarhát, 849.771 lovat és 2.458.006 sertést számláltak össze.

Az egyes haszonállatok ivar szerint a következőképpen oszlanak meg: bika 24.013, bikaborjú (2 éven alul) 67.776, tehén 903.462, üsző (2 éven felül) 158.807, üsző (2 éven alul) 289.482, ökör 298.071, tinó (2 éven alul) 178.415, tehát összesen 1.920.026 iratot össze. Ezen kimutatásból látjuk, hogy a tehén az összes szarvasmarha-állománynak 47-1 százalékát képezi.

A lovak számának 77-8 százalékát a melegvérű lovak képezik, míg a hidegvérű lovak az egész állományban csak 22-2 százalékát teszik ki. A lovak legnagyobb részét, összesen 47-3 százalékát, a kancák képezik, majd a herélték következnek 25-3 százalékkal, míg a ménék csak mindössze 2-3 százalékkal szerepelnek.

Az összes sertések számának túlnyomó nagy része (94-3 százalék) zsírsertés s csupán 5-7 százaléka hússertés. A felmött (1 éven felüli) sertések közül koca 22-9 százalék, ártány 8-8 százalék és kan 1-6 százalék, vagyis együtt 33-3 százalék, míg az 1 éven aluli fiatal sertések és malacok együttvéve az összes sertések számának 66-7 százalékát képezik.

Az egy éven felüli anyajuh az összes juhoknak 57-4 százaléka, kos 2-9 százaléka és az 1 éven felüli ürű 13-4 százaléka, vagyis felüli az összes állományban 73-7 százaléka, a többi 26-3 százaléka az 1 éven aluli kos és bárány képviseli.

Gazdasági egyesületek országos értekezlete.

Az OMGE kezdeményezésére a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségében tömörült valamennyi törvényhatóságok kiküldötti népes értekezlet tartottak az elmúlt héten, melynek tárgya a gazdasági egyesületek további és fokozott közérdekű működése, anyagi föltételeinek megteremtése, másrészt a mezőgazdasági kamarák és gazdasági egyesületek harmónikus együttműködésének biztosítása volt. Az értekezleten *Somssich* László gróf elnököl, az előadói tisztet *Fabricsich* Endre főtitkár és *Mutschbacher* Emil dr. ügyvezető helyettes-igazgató töltötték be s miután a napirenden levő kérdésekhez csaknem valamennyi gazdasági egyesület képviselője hozzászólt, a gazdasági értekezlet egyhangulag magáévá tette az előterjesztett javaslatokat.

Szerkesztőségi változás. Tekintettel arra a körülményre, hogy lapunk felelős szerkesztője: *Pertaky* György nemzetgyűlési képviselő testvérpárunknak, az *«Uj Barázdák»*-nak felelős szerkesztői teendőt is végzi és az utóbbinak irányítása és szerkesztésének nagy munkája minden idejét igénybe veszi, munkakörét meg kellett osztania és maga mellé vette *Vasadi Balogh* György nemzetgyűlési képviselőt, mint a *«Vasárnap»* társzerkesztőjét. *Vasadi Balogh* György széles körben ismert eredményes irodalmi és politikai munkássága biztosítékul szolgál arra nézve, hogy a *«Vasárnap»*-ot a már kipróbált irányban újabb fejlődéshez segíti s írásaival nemcsak hasznos tanulságokat, hanem ezenfelül élvezetet is fog szerezni lapunk olvasóinak.

Tűz, jég, élet, beförés, baleset és szavatossági biztosítást legelőnyösebben köt a

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Képiselet minden városban és községben. *

Központ: Budapest, IX., Üllői-út 1. szám.

A frankhamisítás.

A bel- és külföldön óriási nyugtalanságot keltő frankhamisítás ügyéről a következő összefoglaló képen számolhatunk be olvasóinknak:

Múlt év december 21-én érkezett meg a budapesti főkapitány-ságra az amsterdami ügyészég átirata, amelyben közölte, hogy Jankovich Arisztid, Marsovszky György és Mankovics György ott letartóztatásban vannak, náluk ezerfrankos darab hamis ezerfrankost találtak és három darab ezerfrankos bankjegy átcsatolása mellett kérték a nyomozás megindítását és a szükséges intézkedések megtételét. Az amsterdami átirat megemlékezett arról, hogy az elfogott személyek vallomása szerint az ügyről tud Nádossy Imre országos főkapitány is. Nádossy Imrét a rendőrség Nyomban kihallgatta s ő a nyomzásban egyáltalában nem is vett részt. A rendőrség az amsterdami ügyészég adatai alapján az elfogott személyek budapesti lakásán házkutatást tartott, de eredménytelenül. Amikor a nyomozó közleg az utóbbi kuttatás, nem került-e valamelyik bankba hamis ezerfrankos, a Nemzeti Bankban találtak is egy darabot, amely azonos volt az Amsterdamban talált hamis ezerfrankosokkal. Sikerült megállapítani, hogy ezt az ezerfrankost egy Királyutcai cég szolgáltatta be, a cég pedig egy Kovács Gáspár nevű sárospataki lakostól kapta s ez a nyom vezetett közvetlenül a nyomozás eredményéhez. Kovács Gáspár volt ugyanis Windischgrätz Lajos herceg komornyikja, akit másnap el is fogtak. A rendőrségnek sikerült a külföldön elfogott egyének részére Budapestről küldött figyelmeztető táviratokat is beszerezni és megállapítani, hogy ezek Rába Dezsőtől, Windischgrätz herceg titkárától származnak. Rába Dezsőt is azonnal letartóztatásba helyezték. Rába Dezsőről rövidesen kiderült, hogy a hamis ezerfrankosok forgalombahozására vállalkozó egyéneket ő toborozta. Ezután jelentkezett önként január 3-án Nádossy Imre a rendőrségen és az ő jelentése alapján történt Windischgrätz Lajos hercegnek előállítás, letartóztatása s az a házkutatás, amelyet a herceg Országház-utcai és sárospataki kastélyában tartottak meg, január 4-én pedig letartóztatták Nádossy Imrét is. A nyomozás ezután rohamosan haladt a végcé felé. A rendőrség megállapította, hogy a hamis ezerfrankosokat a budai Térképészeti Intézet pinchelyiségében, az intézet néhány tisztviselője és alkalmazottja készítette. Valamennyien előzetes letartóztatásba kerültek. A bankjegyek készítéséhez használt gépeket sikerült összerombolt állapotban lefoglálni, a kliséket azonban a tettesek megolvastatták. Január 2-án a hamburgi rendőrségtől távirat érkezett, amely szerint ott letartóztatták Olchváry Ödön budapesti lakost, hamis

ezerfrankosok forgalombahozataláért. A rendőrség ebben az irányban is lefolytatta a nyomozást és ennek során letartóztatta Olchváry Ödön fivérét, Jenőt, aki összeköttetésben állott a frankhamisítókkal.

A frankhamisítás ügyében, mint tettesek, részmint mint bűnrészesek a következők kerültek tehát előzetes letartóztatásba: 1. Jankovich Arisztid ny. alezredes Amsterdamban, 2. Marsovszky György, 3. Mankovics György Hágában, 4. Olchváry Ödön Hamburgban, 5. Windischgrätz Lajos herceg, 6. Nádossy Imre országos főkapitány, 7. Kovács Gáspár komornyik, 8. Rába Dezső hercegi titkár, 10. Olchváry Jenő, 10. Winkler István tisztviselő, 11. Szörtyés József, a Nemzeti Szövetség alelnöke, 12. ifj. Andor Endre, 13. Gerő László, a térképészeti intézet főtitkarsalóje, 14. Kurcz Sándor az intézet igazgatója, 15. Haits Lajos az intézet volt vezetője, 16. Haala József, 17. Spanring János, 18. Kiss Lajos, 19. Virág János, 20. Scharff Sándor, 21. Parragh Ferenc, 22. Vellőssy Béla, 23. Agoston Árpád, 24. Hampel Ferenc, a térképészeti intézet alkalmazottja.

A Kovács Gáspár által beváltott ezerfrankos hamisítványon kívül az egyik budapesti bankban százeven darab hamis ezerfrankost találtak. A frankhamisítás ügyében a budapesti főkapitányason jelentkezett a Francia Bank és a párisi rendőrség két kiküldöttje, akik a budapesti rendőrség nyomozásában a bűnvádi perrendtartás szerint megfelelő részben vehettek részt.

A bűncelekmény lefolyása a következőképpen történt: a frankhamisítás eszméje Windischgrätz Lajos hercegtől ered, aki a gondolat kivételére már régebben elszánta magát. Tervének hazafias célhangzatával sikerült megnyernie Nádossy Imre országos főkapitányt és Gerő Lászlót, a Térképészeti Intézet főtitkarsalójejét. Windischgrätz herceg adta a terv kivételéhez szükséges sokszáz millió koronát is. A Térképészeti Intézetnél a munka csakhamar megindult és Gerő László az intézet néhány alkalmazottjával hozzáfogott a bankok készítéséhez. A szükséges anyagot Németországból szereztek be. A pénz készítése a múlt év szeptemberében fejeződött be, amikor is mintegy huszonezer darab ezerfrankos hamisítvány készült. A hamis bankjegyek értékesítésének szervezése élen Rába Dezső és Jankovich Arisztid állottak. Kovács Gáspár valószínűleg úgy jutott hét darab ezerfrankoshoz, hogy a készletezett példányokból eltulajdonította ezeket a saját céljaira. Mielőtt nagyobb mennyiség hamisítványt hozhatott volna forgalomba, Jankovich Arisztidet Hollandiában leplezték s így az egész frankhamisítási ügy csakhamar napvilágra került.

A nyomozás adatai szerint semmi olyan adat nem került fel, amelyből arra lehetne következtetni, hogy a bűncelekmény előkészítését, vagy keresztülvitelét valamilyen politikai párt, vagy csoport, illetőleg társadalmi egyesület, vagy szervezet irányította vagy mozdította volna elő, hanem az egyes, egymással erre a célra tömörült, emberek egyéni akciójának tekinthető az egész ügy.

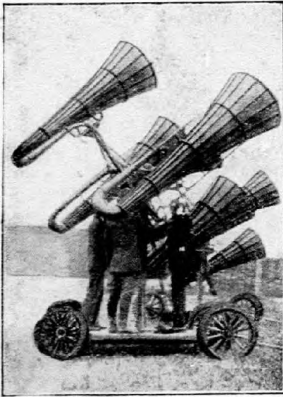
Országos gyűjtés indult meg az árvízkarosultak felsegélyezésére. A békésmegyei pusztító árvízveszedelem elmúlt, a Körösök kintótt víz visszatért a folyók medrébe. Az árvízveszedelem leg súlyosabb napjaiban a fenyegetett helyeken megjelent a kormány és a felesége s a főméltóságú pár száznegyvenöt millió koronát osztott ki a karosultak között. Az egész országban nagyarányú mozgalom indult meg az árvízzel sújtott lakosság megsegítésére. Erre a célra a pápa közel háromszáz millió koronát küldött. Csernoch János bibornok-hercegprímás tizenkétmillió ötszáz ezer koronát, Szeged város közönsége százmilliót, Rákospalota város ötvenmilliót, az Országos Szászértékesítő R. T. ugyancsak ötvenmilliót, Veszprém város tizenötmilliót adományozott. Ezeket kívül számtalan kisebb-nagyobb adomány érkezett. Az árvízkarosultak felsegélyezésére alakult országos bizottsághoz, örvendetes bizonyossággal, hogy az ország közönségének zive teljes mértékben átérzte a sorssújtotta békésiek baját.

Negyvenéves gyűjtemény jubileum. Kovács Zsigmondot, Pilis főjegyzőjét negyvenéves jubileuma alkalmával a kormányzó a polgári érdemkereszt negyedik osztályával tüntette ki. Érdemes, munkás és hasznos közéleti tevékenységért a legfelsőbb elismerés. Ez alkalmából a közélet számos kiválósága jelent meg a kitüntetett főjegyző ünneplésére. A Faluszövetség is képviseltette magát az ünnepségen, hogy így is kifejezze tiszteletét a falu minden olyan munkásával szemben, aki a falu népének igaz, őszinte, jóakaró tanácsadója és vezetője. Az ünnepséget kétszáz terítékes bankett fejezte be a pilisi kaszinóban.

Az oláh trónörökös lemondásával politikai jogait elvesztette. Az oláh hivatalos lap legutóbbi száma közli azokat a törvényeket, amelyeket a nemzetgyűlés két háza a trónörökös lemondása ügyében elfogadott. A törvények között van az is, amely szerint Károly trónörökös lemondása folytán elvesztette politikai jogait és katonai rangját, továbbá törölték a hadsereg és a szenátus tagjainak sorából.

Mihály herceg, az új román trónörökös édesanyjával.

Óriási hangfelvőkészülék az amerikai hadseregben.

A készülék arra szolgál, hogy vele a repülőgépek távolságát megmérhessék.

nemzetgyűlésben a magyar nemzeti hadsereg s a keresztény evangélikusok ellen, végül pedig bejelentette, hogy a MANSZ az árvíz-károsultaknak eddig is tizenöt millió korona gyorssegélyt ajánlott föl s ezután is segíteni fog a károsultakon. A rendkívüli közgyűlésen fölvetődött a gondolat, hogy minden magyar asszony egy-egy rózsaszállal lepi meg Tormay Cecilét. Valóságos rózsáerdőt ajándékoztak volna a nagynevű írónőnek, ám ezek a rózsák — cipókká változtak. A magyar asszonyok elhatározták, hogy rózsák helyett mindenki egy-egy cipőt süt a szegény árvíz-károsult magyar családnak. Ugy is történt. Rózsa helyett ezernyi cipőt ajánlottak föl az éhező gyermekeknek s ezt a cipőt elnevezték: *Tormay Cecile rózsáinak*. A magyar asszonyok megtalálták a szívüket s ennél szebben, meghatóbban, méltóbban nem ünnepelheték Tormay Cecilét.

Tudományos kongresszus. A természet-, orvos-, technika- és mezőgazdaságtudományi országos kongresszus az elmúlt vasárnap délelőtt nyílt meg Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter elnöklésével a József-műegyetem aulajában. A megnyitói ünnepségen, amelyen Horthy Miklós kormányzó is részt vett, a közéleti és tudományos előkelőségek nagy számban jelentek meg. A kormányzó megnyitói szavaiban rámutatott arra, hogy a magyar nemzet történelmében mindig a szellem pótolta azt az erőt, amelytől a sors csapásai megfosztották. A szellemi erő őrizte meg a nemzet lelki integritását. Ma is a kultúra és a tudomány az, amely sértetlenül élte túl nagy szerencsétlenségünket, amelyben továbbra is él a nemzeti gondolat nagy teljessége. Klebelsberg Kunó gróf elnök köszönetet mondva a megjelenteknek, változta azokat a szempontokat, amelyek a kongresszus tanácskozásainál fontosak. Az orvosi és mezőgazdasági tudományos építményeket ki kell egészíteni a kutatási intézet típusával, amely hivatva lesz betölteni az itt mutatkozó hiányokat. Nagy tetszéssel fogadott beszéde után Richter Werner dr. porosz kultuszminiszteri államtitkár ismertette a németországi tudományos szervezések újabb intézményeit. Utána több kiváló tudósunk tartott előadást, köztük lovag Kerpely Kálmán dr. a mezőgazdasági tudományok haladásának főbb tényezőit ismertette. Több felszólalás után Klebelsberg Kunó gróf elnök rövid beszéde zárta be a kongresszust.

Akinek nem volt elég egy bilincs. Érdekes esküvő történt a pécsi anyakönyvi hivatalban. Kovács Erasmus bányász házasságot kötött Szili Julianna hajadonnal. A vőlegényt, akit betörés és lopás miatt elítéltek, megbilincselve vezette elő egy fegyveres fogházra. Az anyakönyvvezető előtt levették róla a vasbilincset s az anyakönyvvezető ráarkta a rózsabilincset. Egy perccel később ismét rábilincseltek a vaskarpercezt s így dupla bilincsen visszakísérték a börtönbe. Az egyházi esküvőt és a lakodalmat majd a kiszabadulás után tartja meg az új pár.

Aki ezer más-más nyelvű «Miatyánkot» gyűjtött. Kertész Kálmán balatonfüredi hitoktató harminc éven át gyűjtötte a Miatyánknak a világ minden nyelvén megjelent fordításait. Mintegy ezer példányból álló gyűjteményét most a pápának ajánlotta fel. Rott Nándor dr. veszprémi püspök a szent év bezárása alkalmából nyújtotta át a Szentatyának az értékes gyűjteményt. A pápa a gyűjteményt elfogadta és Kertész Kálmánnak sajátkezü aláírásával ellátott fényképet küldte el elismerése jeléül.

Leszúrtak egy vámőrszázadost. Antal László vámőrszázados, a csanádpalotai vámkirendeltség vezetője, erőlyesen rendretusított egy csanádpalotai legényt, mert tánc közben a százados lábára lépett. Mikor a százados hajnalban elhagyta a kaszinó épületét, amelyben a táncmulatságot tartották, a kapu előtt egy csoport legényt rátámadt. Az egyik legény kését a százados nyakába döfte. A súlyosan sebesült százados a szegedi klinikára szállították, ahol csak gyors műtéti beavatkozással tudták megmenteni az életnek. A tettest és társait a csendőrség őrizte vette.

Meghalt a szerencse fia. Londonban a napokban meghalt Cottrel-Bower kapitány, akiről a lapok úgy emlékeznek meg, mint az oszteni, montekarlói és több játékbank reményfő. Bolond szerencséje volt, mondják róla, sőt szerencséjét egy angol népdal is megörökítette. Cottrel-Bower változatos és kalandos életet futott meg. Több ízben volt milliomos, vagyonát azonban mindannyiszor elvesztette. Örögi szerencséje azonban mindig felsegítette. Különösen a kártyaasztalnál látszott, hogy kedvelte a szerencsének. Montekarlóban — saját kidolgozott rendszere alapján — hat napon át minden nap százezer aranyfrankot nyert, egy ízben pedig egyetlen napon hatmillió aranyfrankot vágott zsebre. Később elpártolt tőle a szerencse, elszegényedett s egy csődeljárás folyamán tömlőbe is vetették. De megint talpraállt s mint egy kisebb bankház társtulajdonosának elég tisztességes jövedelme volt öreg napjaira.

Egy gazda garázdálkodása az elmaradt vacsora miatt. Köhnyfalva zempléni községben Kenderes Pál gazdálkodó együtt lakott apósával, Horvaznik Jánossal. Az após állandóan a veje ellen ingerelte a leányát. Egyik este a férj későn jött haza a kocsmából és vacsorát kért. Az asszony ingerülten válaszolta, hogy nincs vacsora. Kenderes fölkapott egy fejszét és tört, zúzott mindent a konyhában. Azután a szobába akart berontani, de az ajtót bezárták előtte. Kenderes fejszével ment az ajtónak, félméteres rést vágott rajta, aztán kifutott az istállóba és vasvillával tért vissza. A résen keresztül bedöfte a vasvillát a szobába. A villa az apósát találta el a nyakán és a föltűretet vágta keresztül. Egy másik dőfés Kenderes tizenöt éves Mária leányát találta derekán. A nagy lárma csendőrök jöttek és azok fekézték meg Kenderes Pált, a két súlyosan sebesült pedig kórházba szállították, de Horvaznik Jánoson már nem lehetett segíteni. Kenderest a csendőrök letartóztatták.

Hőtraktor,

melyet Svájcban vontatásra használnak.

Fiatal szerelmespár öngyilkossága. Kassa mellett, az országúton egy férfi és egy nő véres testét találták. A férfi még élt, a nő azonban mozdulatlanul feküdt. *Nemecsek* Vlaszta, a gölncibányai postafőnök feltűnő szépségű tizenötévesded egyetlen leánya az egyik halott, a másik pedig *Jurcsik* Gyula huszonkétes gölncibányai adóhivatalnok. Jurcsik már régen szerelmes a leányba és feleségül akarta venni. A szülők mindkét részről ellenétek a korai házasságot, ezért az út elhagyott részén revolverrel öngyilkosságot követtek el.

Elszöngés az Ecclesiának. Az Ecclesia Harangművek tekintetes részvénytársaságának Budapest. Örömmel közölhetem a Tekintetes Részvénytársasággal, hogy a nyiregyházi gör. kath. hitközség részéről rendelt három darab új harang mult év november hó 16-án sérületlenül megérkezett. A szentelést maga a hajdudorogi püspök úr teljesítette fényes egyházi ünnepség keretében. A szerelők szakértelmét dicséri az a tény, hogy a szentelés után pár óra múlva a három harang megszólalhatott. Hivem szívvel leírhatatlan öröm töltötte el a harangok szavának hallatára, melyek a Részvénytársaságnak igazi elismerést szereztek. Az «E», «Gis» és «H» hangú harangok, melyek a terv, illetve megrendelés szerint készültek, teljesen tiszta, csengő hangzásúak s természetesen összhangzásuk annyira tökéletes, hogy a legkényesebb zenei ízlést is kielégítik. Nagy lelki gyönyörrel hallgatjuk a kifogástalan, szép harangokat mindannyiszor, ahányszor megszólalnak és a hivatelt imára hívják. Nem mulasztatom el azért, hogy a Tekintetes Részvénytársaságnak a pontos és lelkiismeretes kiszolgálását úgy hivem, mint a magam köszönetét és igen meleg elismerését ne tolmácsoljam. Kiváló tiszteletet nyilvánításával vagyok, Nyiregyháza, 1925 december hó 20. *Ruttkay* Gyula s. k., kanonok, főesperes, írkész.

Gyermekhalál a kolbásztól. Szabó Mihály nyugalmazott orosházi vasúti pályamunkás a napokban feleségével együtt elment hazulról és másfél éves kislányát két nagyobbik — tizenkétéves — gyerekének gondjára bízta. A gyerekek egy darab kolbászt dugtak az apróság szájába. A kislány nagy mozdulattal lenyelte a kolbászdarabot, de utána fuldokolni kezdett és mire a szomszédok orvost hívtak, *megfulladt*. A szülők csak este tudták meg a szerencsétlenséget.

Halálra ítélt fegyencet fogott el a szegvári csendőrszék. A szegvári csendőrszék egy halálra ítélt és két fegyverrel ellátott gonosztevőt fogott el. A gonosztevőt *Csillagkúti* Mihály és a vele vadházasságban élő *Németh* Józsefné, valamint *Csillagkúti* József 1918-ban Kiskunfélegyházán Szabó János tanyáját kirabolták és három embert agyonverték. A bűntényet a kecskeméti törvényszék tárgyalta és *Csillagkúti* Mihályt, valamint *Németh* Józsefnét *életfogytiglani fegyverre* ítélte a bíróság. *Csillagkúti* Józsefet a *hároméves fegyverre* ítélte. Mind a három gonosztevőt a szegedi Csillagbörtönben várta a felső bíróság döntését. Még 1922-ben tizenkét rabtársukkal együtt örösi munkával kibontották a *börtön falait, elagutasták és azon kiszabadultak*. Most a Szegváron álnév alatt bujkáló rablójátszókat *Zeller* Pál csendőrtiszt helyettes felfedezte és letartóztatta. Kihallgatás után mindhármat a szegedi ügyészség fogházába szállították.

A TUDOMÁNY VILÁGÁBÓL

A rádió jelentősége.

1899 március 28-án küldte *Marconi* Doverből (Anglia) a tengeren át *Boulogneba* (Franciaország) a legelső drótnélküli távirót. Ezen a napon tehát kétségtelenül bebizonyosodott, hogy a drótnélküli táviratoknak nemcsak tudományos kísérletnek tárgya, hanem gyakorlatilag is alkalmazható. Sok évnek kellett azonban eltelni, amíg világszerte elterjedt lett ez a nevezetes vívmány és amig annyira az általános érdeklődés középpontjába jutott, mint napjainkban.

Ma már köteteket lehetne írni a rádió különféle alkalmazásáról, hiszen minden téren nagy jelentőségre tett szert ez a találmány, akár a hasznos, akár a szórakoztató oldaláról nézzük. Napjainkban az egész földön 992 rádióadóállomás van, melyből *565 jut magára az Amerikai Egyesült Államokra*. Európa csak Amerika példája után ismerte meg a rádió nagy jelentőségét. Amerikában a legközönségesebb és legnépszerűbb közlekedési eszköz a rádió, a bérházakat már úgy építik, hogy minden lakásba rádiót is felszerelnek s a legelgőgöttebb kis tanyák is rádióval vannak ellátva. *Ötszázazere rug azoknak a tanyáknak száma, ahol rádió*

van. Hogy milyen rendkívüli jelentősége van ennek a lakosságra nézve úgy gazdasági, mint művelődési szempontból, kitűnik abból, ha megdölgjük, hogy a legtávolabb eső tanyák népe is minden nap pontos értesülést szerezhet a termény és iparcikkek legfrissebb napi árától és emellett olyan szórakozásokban lehet része, amiben eddig csak akkor részesült, ha a távoli nagy városokba utazott. A rádiótulajdonos a munkája befejezése után családja körében minden nagyobb fáradság és költség nélkül hallgathat zenét, éneket, népszerű tudományos vagy gazdasági előadást, amint kedve tartja, mert hiszen a rádióadóállomások programja rendkívül változatos. Egy-egy híres énekes, vagy zenekar előadását Amerikában egyszerre ötvézer ember is hallgatja rádió, ami annakelőtte soha nem lett volna lehetséges, hiszen olyan befogadó képességű terem, ahol ennyi ember elfér, sehol sincsen. Természetesen a nagyközönség művészi érzéke is nagymértékben finomodik azzal, hogy állandó művészi szórakozásban van része, amit igen élénken bizonyít az amerikai statisztika. Amerikában minden egyes leadóállomásnak külön előfizetői közönsége van. Egy leadóállomás közönsége köréből 1923. januárban 100 ember közül 75 főleg tizenéves kívánt hallani, 1924. januárban 100 közül 25, 1925. januárban pedig 100 közül már csak 5 embert érdekelt jobban a könnyű tánczene; a többi már komoly zenét kívánt.

Az élelmes amerikaiak, amennyire csak lehet, igyekeznek reklámecelokra is kihasználni a rádiót s az ének-és zeneszmok közé beiktatják az egyes vállalatok reklámhirdetéseit is. Magában az Egyesült Államokban a statisztika szerint *húszmillió ember hallgat rádiót*, vagyis annyi, mint a régi Magyarország egész lakossága; és *3,750.000 családnak van rádiója*, vagyis átlag öt ember esik egy felleveadóállomásra. A rádióval természetesen óriási hasznot nyújt a rádiócékekkel kereskedőknek. 1920-ban kétféle dollár (140 millió papirkoronára) áru rádiófelserelést adtak el az Egyesült-Államokban, a folyó évben pedig *ötszázmillió*, vagyis egy félmilliárd dollár értékű rádiófelserelést vásároltak. A becslesek alapján tehát a rádió öt év alatt olyan tért hódított, mint az *autó vagy a gramofon húsz év alatt*.

Az európai országok közül Angliában a legfejlettebb a rádió, majd Német- és Franciaország következnek utána. A többi országok meglehetősen elmaradtak, Olaszországban mindössze egy-két millióra teszik a rádiótulajdonosok számát, Svédországban 70 ezerre, Magyarország pedig még csak mostanában jelent meg a rádiórendelt és így még nincs pontos statisztika arról, hogy hányan kértek engedélyt felleveadóállomások felszerelésére.

A viláig legnagyobb rádióadóállomása *Rubyben* van, ahol az antennát tartó torony 250 m. magas s az antenna-drótok súlya 10.000 kg., a földvezeték pedig 160.000 m hosszúságú drótból áll. A leghangosabban beszélő rádiófelserelő Cherbourg mellett a tengerparton állították fel és azt a cél szolgálja, hogy vihar esetén a part felé közeledő hajókat figyelmeztesse; hangja harminc mérföldön belül hallható.

Látjuk tehát, hogy a rádió a legszórakoztatóbb eszköz és egyúttal igen sok gyakorlati célja és haszna is van. A mai időjárástani megfigyelések legalább négy-öt órára előre lejárólponossággal meg tudják jósolni az időt, a földművelés ember szempontjából rendkívül fontos tehát az, ha már korán reggel megtudhatja, hogy lesz-e eső, vagy sem és az szerint készíti elő napi munkáját. *Hamburgban például hajnali 5 óra 50 perckor már leadják az időjárás jelentést és így a német rádiótulajdonos gazdák már kora reggel pontosan tudják a napi időjárás*. Gazdasági szempontból mindenesetre ez az legnagyobb jelentőséget a rádióknak, a termény és iparcikkek rendszeres napi árakulálásának leadása mellett. Hivatalos célokra is gyakran használják ma már a rádiót, különösen Amerikában, ahol a hivatalos levelezés helyett rádióval továbbítják az üzeneteket és ilyen módon ez év alatt *egy millió dollárral kevesebbe került a hivatalos hírek ájtatása az amerikai hadseregben, mint azelőtt*. Titkos üzeneteket is leadhatók rádióval, mert erre a célra külön készülékek állnak rendelkezésre.

A rádióknak rendkívül nagy előnye, hogy a készülék igen könnyen kezelhető és bárki könnyen megtanulhatja a vele való bántást s ez a körülmény az, ami elsősorban oly általános érdeklődést kelt a rádió iránt és ami hivat szerez a drótnélküli telefonok. Másik nagy előnye a rádióknak, hogy ahhoz képest, amennyi hasznot hajt és amennyi élvezetet szerez, aránylag nem oly költségösen drága. A leggyezserűbb, az ú. n. *kristály detektoros készülék* fejjelgatóval együtt, teljesen felszerelve, mindössze negyedszázmillió koronába kerül, ez azonban csak mintegy húsz km. távolságra levő leadóállomások hangjait veszi s ezért csak a helyi állomások vételére használják. Egy ú. n. *háromtápmás készülék*, hangerősítővel együtt kb. 3-4 millió koronába kerül, ezzel azonban már az összes európai állomásokot hallgathatják. Amerikai állomásokat, hatlámás készülékekkel hallgathatunk, amely kb. 15-16 millióba kerül. A hangosan beszélő készülékek számára szolgáló tölcsér 800.000 K-tól 4-5 millió koronáig terjedő árban kapható. Természetesen sokat kell még tökéletesíteni a rádióknak is, de már ma is annyi hasznot és élvezetet szerez az emberiségnek, hogy a leghasznosabb és legkiválóbb találmányok sorába ikthathatjuk.

KÖZÉRDEKŰ TUDNIVALÓK

A dohány.

Ma már a pipás ember el sem tudja képzelni, hogy mit is csinálhattak a régi ősök, mikor nagy elkeveredésükben nem tudták mihez fordulni. Lám a mai ember rágyújt a pipára vagy a szivarra, cigarettára s a levegőbe eregeti haragját, keserűségét.

A dohányt minden valószínűség szerint a portugálok hozták be Európába az 1500-as évek elején Amerikából. Innét terjedt el azután más európai országokba is. Nálunk a török hódoltság idején lett ismeretessé, épen úgy mint a kávé, a fekete leves is. Igazi hazája s a legfinomabb fajták is a melegebb éghajlatú országokban termelnek. Az illatos, zamatos dohány Törökországban, Egyiptomban, a balkánfélszigeten és különösen a nyugatindiai szigeteken terem. Ez utóbbiak egyik-másikának neve nálunk az egyes szivarfajtákról általánosan ismert. Így a Havanna, Portoriko, Cuba név egy-egy nyugatindiai szigettől vette kölcsön a nevét.

A dohányzást az orvosok általában károsnak tartják. Különösen az érmezesedést segíti elő szerintük a nikotin. Epen ezért lehetőleg mindenkit arra intenek, hogy kerülje a dohányzást. Elméletileg igazuk is van, de a való élet gyakran reájuk cáfol. Azok, akik nem hisznek az orvosi tudománynak, sokat szoktak arra hivatkozni, hogy Kossuth Lajos élete végéig rendkívül nagy dohányos volt, egyik szivart a másik után szívta s mégis 92 évig élt. Tény az, hogy az egyes esetektől eltekintve, a túlzásba vitt dohányzás kellemetlen érzéseket okoz. Igen gyakran szédülés, fejfájás jár vele, ami vérkeringési zavarkra mutat, vagyis tényleg érmezesedési tünetekre vezethető vissza. Itt jegezzük meg, hogy a szeszes italok túlságos élvezete is elősegíti az érmezesedést. Viszont a közönségesen gutaütésnek nevezett betegség nem más, mint az érmezesedés következménye.

A magyarországon termelt dohány nem tartozik az illatos, zamatos dohányfajták közé s épen ezért a mi dohányunkat, ha finomabb cigarettát vagy szivart akarunk készíteni belőle, keverni kell török, bolgár vagy egyiptomi dohányval, viszont a szivarok fedőlapjainak nyugatindiai dohánylevelet kell felhasználni. Mindennek dacára nemzetgazdasági szempontból nagyon fontos a dohány termesztése, mert mint kivételi cikk keresett s mindenkor megvan a piaca. A háború előtt 75—80 ezer kat. holdon termeltünk dohányt s most alig 25—28 ezer kat. hold van vele beültetve. Ennek oka egyrészt az volt, hogy az utóbbi években a kincstár olesó áron váltotta be s nem fizetődött ki a termelése, másrészt pedig, hogy a forradalmak idején a dohánypajtákat lebontották, s faanyagját másra használták fel. Most azonban maga az állam követ el mindent a dohányszermelés fellendítésére, mert külkereskedelmi mérlegünk egyik legkisebb részét a dohánypajtákat látják benne. Ezért kölcsönt nyújt a termelőknél egyrészt, másrészt pedig a bevételi árakat emelte fel.

Az akácfa.

Szinte közmondásszerű, hogy a Nagyszőlősi házája az akác-fának. El sem tudnánk már anélkül képzelni ezt a hatalmas síkságot, melyen pihenőül szolgálnak a szemnek az akácfasorok s erdőcskék. A magyar nóta is csak úgy tud zengeni, hogy tele van a város akácfavirággal. Lám pedig, még az XVIII. század derekán nem ismertük az akácfa! Ezt is csak úgy hozták be ide, mint a burgonyát, paprikát, dohányt s bizony ez is az üvilág ajándéka. Csak az tudja ennek az értékét felfogni, aki ismeri, hogy mi mindenre jó az akácának a fája, aki tudja, hogy tüzelőnek és sok minden szerszámnak elsőrendű és ki tudná felbecsülni azt az értéket, amit azáltal hoz, hogy megnövekedik minden talajon, hogy megköti a futó homokot s ott, ahol ezelőtt sivatár, kiégett pusztaság volt, most árnyas legelő van, pihenőt nyújt a jószágoknak, nyíhat a déli pihenés idején a gazdának. Virágja a legkellemesebb illatot árasztja s a méhek róla gyűjtik a legfinomabb mézet. Bizony felbecsülni sem lehet ennek a hasznát s nem lehet eléggé áldani azt, aki idehozta ezt az istenadotta, hasznos fát.

Most, hogy az Alföld erdősítését vették terbe és munkába, még inkább fokozódik a fontossága. Mert az Alföld fásításával meglehet javítani az időjárás, több esőt lehet remélni, ami egészségügyileg, különösen a tüdőbajoknál, gyögyerővel fog hatni.

Főszerkesztő: **Meskó Pál.** Felelős szerkesztő: **Perlak György.**
Főmunkatárs: **Meskó Zoltán.** Társzerkesztő: **Vasadi Balogh György.**
Felelős kiadó: **Bak Imre.**

A világ legjobb

Harmonikái, Hegedűi, Harmoniumjai,

Citerái, Beszélőgépei, Cimbalomjai,

továbbá az összes Hangszerek itt a gyárban kaphatók

Romlott hangszereket művészesen javít.

Legjobb Húrok!

Árjegyzéket ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadalmazott hangszergyára,

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi út 71.

Telefon: József 16—81.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Ij. Ny. L., Vásároszentm. gál. Tréfás talánya bevált. Kérdéseire a «Tanácsadó» felel. — **Cs. M., Rétság.** «Lengyel» megjelölt betűrejtvényt nem értjük. — **M. Zs., Igar.** Rejtvényei közül válogatunk. — **K. F., Matty.** Sor kerül valamelyik rejtvényére. Egyik tréfáját is — a jobbikat — közölni fogjuk. — **K. I., Gyöngyösháza.** Tréfája nem — tréfa. Más kérik. — **Ij. D. L., Mogyorósbánya.** Pótlórejtvénye és képrejtvénye jó. — **Ij. B. L., Matty.** Keresztrejtvényei közül valamelyiket közölni fogjuk. — **K. E., Törökszentmiklós.** Apró kis cedulákra írott közléseit nem használhatjuk. — **B. J., Gamás.** «Összpontosítás» megjelölt rejtvénye hibás; a betűrejtvényekből válogatunk. Versére később kap választ. — **K. S., Üllő.** Bármennyire dicséretreméltó is a szorgalma, nincs módunkban megjutalmazni érte. Már ebben a fiatal esztendőben is közöltünk Öntől rejtvényt, kénytelen lesz tehát sokáig várni. Tréfái közül válogatunk. Versére később kap választ. — **A. E., Tengőd.** Rövidebb tréfájára sor kerül. Rejtvényeiből válogatunk. — **H. E., Monor.** Számrejtvénye jó. — **K. B. K., Botyka.** Rejtvényei közül sok jó van. Legközelebb közüljük valamelyiket. — **B. T. S., Szabadszállás.** Rejtvényei jók, tréfái kevésbé. — **Sz. M., Jánoshalma.** Szórejtvénye jó. — **S. Z.-né, Zalaistván.** Talányai közül valamelyiket közölniük. December 20-iki számunk egyik rejtvényét helyesen fejtette meg. — **N. V., Halászi.** A naplár természetesen megkapja. Versére később közölniük megjelöztéseinket. — **B. K., Ispánk.** Rejtvényei közül sor kerül valamelyikre. — **A. Halál ellen** nincs orvosság és a **Török világ** Magyarországon megjelölt rejtvények szerzője közölni nevét. — **K. P., Égett-halompuszta.** Rejtvényei közül valamelyiket közölniük. — **T. I., Somogyfád.** Karácsonyi üdvözlött hálás szívvel köszönjük és jókívánásainkkal viszonozzuk az üzenetöket. Betűrejtvénye jó. — **K. T., Szellő.** Legutóbb beküldött rejtvénye is bevált. — **Ij. M. F., Kisszentmárton.** Az 50-ik szám rejtvényére vonatkozó megjelöztése elkesett. Rejtvényei közül valamelyiket közölniük. — **Ij. B. I., Békésszentandrás.** Talánya jó. — **H. E., Monor.** Legutóbb beküldött rejtvényei is jók. — **Ij. Ny. M., Csanádapálya.** Képrejtvényei közül valamelyikre sor kerül. — **T. J., Kondó.** Rejtvényei közül válogatunk. — **Ij. T. M. L., Jászszentandrás.** Névrejtvénye jó. — **T. S., A. Orosháza.** Betűrejtvénye jó. (Jövő héten folytatjuk.)

TRÉFÁK

Vasúton.

Péter gazda beállt a harmadik osztályú jegyével az első osztályú kocsiába. A bent ülő úr megszólította:

— Hé, atyafi, maga nem idevaló!

— Eltalálta az úr, mert én turkevei vagyok, kérem alázatossággal — hangzott a válasz.

(Beküldte ifjú Tóth M. István Jászszentandrásról.)

A jó gazda.

Szemrehányást tesz egy szőlőmives a szomszédjának, aki a szőlőjével nem sokat törődött.

— Egész elrontod, szomszéd, a szőlődet!

— Én? Hogy rontanám én el — felelt a gazda. — Hiszen két év óta tájára sem jártam.

(Beküldte B. Tóth Sándor Szabadszállásról.)

Szorul a hurok.

A csempész dohányt visz át a határon, de találkozik a fináncnal. Futásnak ered, a finánc is fut, mégse éri el, utána kiált a finánc:

- Bácsi, hová szalad, álljon meg!
- A csempész visszakiált:
- Álljon meg maga, magát nem zavarják.

A hosszú kolbász.

Egy henteshez betér egy rokkant.
— Adna-e annyi kolbászt — kérdi — tizezer koronáért, hogy egyik fülemtől elér a másikig?
— Hogyne — felelt a hentes.
— No, akkor jó hosszú készítsen, mert egyik fülem itt van, a másik pedig — Kragujevácnál maradt.

(Beküldte Kiss Sándor Üllőről.)

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte Szarvas Mihály Jánosalmáról.)

2. Tréfás talány.

Ki tud minden népnek leg-
furesább nyelven is beszélni?

(Beküldte Simán Zoltánné
Zalaistvánról.)

3. Szórejtvény.

Difteritisz
Himlő

(Beküldte Benács János
Szellőről.)

4. Verses számrejtvény.

- 4, 18, 13, 25, 2, 1. Háziállat.
10, 5, 21. Kőrös partján megtalálod,
de a Tiszánál is latod.
26, 16. A csizmadia ezt teszi,
mikor a talpat szegeli.
22, 20, 27. Hogyha válladra teszik,
jól megizzadsz tőle;
hogyha cigány húzza benne,
nem elég belőle.
8, 12, 31. Kötőszó.
19, 3, 17. A szarvasnak egy fajtája,
a nagyoros tundurá járja.
29, 28, 6, 9. Isten ináadásának egyik módja.
22, 23, 24, 14, 15, 16, 30, 7. Legdrágább, őrizd meg felve,
ha ezt elveszed, eltemetnek élve.
1—31. Közmondás.

(Beküldte Sáveges József Polgárdiról.)

5. Betűrejtvény.

+		
v		d
n		g

(Beküldte Molnár Elek Mesterszállásról.)

A rejtvenyek helyes megfejtését a megfejtők és nyerte-
sek névsorával 6-ik számunkban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvenyek megfejtését tíz
napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve
érkezett megfejtők neveit nincs módunkban közölni.

A múlt évi 52-ik számban közölt rejtvenyek helyes
megfejtése:

1. Képrejtvény: Megállj kocsis, lyukas a kas.
2. Képrejtvény: Százaz kút a gégem csapja.
3. Talány: Tértkép.
4. Betűrejtvény: Jókai Mór.
5. Pótlórejtvény: Nem mind arany, ami fénylik.
6. Betűrejtvény: Kántortanító.
7. Betűrejtvény: Hétféjű sárkány.

Megfejtették: Tatai Kálmánné, Szabó Rózsi, Öreg Gábor, Bagics István, Mayer István, Mayer Márton, ifj. Kalocsai László, Arras Sándor, Gönzöy Iuka, Lakatos Gizella, Lépy Pál, Gaál József, Váczy Antal, Konyi Pál, Kiss Sándor, Kiss János, Szabó József, Süvegh József, Kovács Gyula, Vörös Fánika, ifj. Vörös Sámuel, Lakatos Juliska, Faludi Gabriella, Marosi Ferenc, Adorján Pálfi János, Torday Zsigmond, Csete Róza, Vajda Flórián, Nagy László, Crank Mihály, ifj. Hajdu József, Kollmann Ferenc, ifj. Skagyer János, Mill József, Sz. Balogh Lukács, Zakár László, Vörös Franciska, Markó Aurél, Jäger Jánosné, Szabó (Jana) György, Göre Etelka, Sinkovics András, Kovács Ferenc, Nagy János, Galambos Imre, Tóth Lajosné, Pletzer Sándor, ifj. Volnhoffer Sándor, ifj. Papp Dániel, Acs Sándor, Balogh János, Reznák Róza, Asztalos Sándor, Fekete Ignác, Kalapáty János, Szarvák Ilonka, Molnár Mancika, Braun Andor, Vancsa Dávid, Csirkovics Imre, Tóth M. István, Nagy Gyula, Jakab István, Krivácska Etelka, Kvassek Dező, Cs. Nagy Lajos, ifj. Németh Ferenc, Mezei Mihály, Gyöngyösi Imre, Szuhai Gábor, ifj. Keszthely Miklós, Felmagy Sándor, ifj. K. Szabó Ferenc, Cszimadia Sándor, Karácsony Miklós, ifj. Horváth V. Miklós, Kardics Jenő, Tóth Ilés, Horváth Kálmán, Lipták Ferenc, Balogh Imre, Lévai Péter, Friedmann Linus, Cszimazia Mihály, Révész B. Sámuel, Mravik Mancika, Daragó Lukács, Lizán János, Gazdag Ferenc, Simon József, Ragó István, Borsos Sándor, Olasz Sándor, ifj. Harangozó Istvánné, Németh Pál, Jurán Ferenc, Benke István, Vincze Mátys, Mészáros Istvánné, Miskolczi Marika, Bodva Lenke, Tóth Péter, Holló Terézia, Szabó József, ifj. Bánfi István, Bene Sándor, Tima Lukács, Balla András, G. Tóth Mátyásné, Wittmann János, Turós István, Róth Pál, Takács János, Réz Lajosné, Vincze Mátys, Komjáti Imre, ifj. Magari Ferenc, Gáspár Teruszka, Nagy L. Mariska, Nagy Krisztina, Heil Edith Mária, ifj. Szabó László, ifj. Batha Kálmán, Vincze Margitka, ifj. Karacs Sándor, Vari József, Nagy István, Baráth Miklós, Huszanyicza Lajos, ifj. Józsa Lajos, Kriván Sándor, Puskai Gábor, Bence György, Molnár Elek, Libszter István, Adók István, Bari István, Papp József, Moños Pál, Kis M. Ferenc, Kovács József, ifj. Bondovics Imre, Bari István, Szilágyi András, Ványay B. Ferenc, Gyurkovics Ferenc, Kiss Agoston, ifj. Szabó Mihály, Gut Geregy, Káposztás Ilona, Takács József, Kússeregely János, ifj. Holczinger Pál, ifj. Lóth P. András, Ecker János, Fejes László, Deli Ferenc, Balogh Kálmán, id. Tamás József, Budai Anna, Zsiros Endre, Cszimadia P. István, Rotáneci Mihály, Kampis Géza, Schmidt Mariska, Leszko Margit, Sólómy Károly, Polgári Olvasó Egyesület Décs, Baranyi Imre, ifj. Daniel Pál, ifj. Horvay János, Szabay Emma, Rozs József, Tóth Sándor, Palánki József, Hídegh Sándor, Albert Béla, Pristály Pál, Reisinger Emilia, Reisinger Mária, Jósai Lajos, Nyaka Lajos, Cs. Kovács István, Kulcsár János, Tibola Sándor, Csapó Ferenc, ifj. Schmitz Pál, ifj. Alekszi Lajos, ifj. Kiss Péter, Tóth Sándor, Icsiletics József, Dancsa Béni, Mihók János, Biró Lajos, Gyanó Sándor, Bajomi László, Gergely József, Lőrincz Ferenc, Szabó István, Gregor Szilárd, Krajczár Imre, «Munka» kalapszalón, ifj. Varga Lajos, Kakas Mariska, Skarupa István, Kerkápoly Károlyné, Borsi Mózes, Barkó Juliska, Janecskó János, Kuna Böszö, Unfi Teréz, Gacsályi Teréz, Tatai Lajos, Hegedűs Zsigmond, Feldmüller József, Szilágyi Pál, Ambrus Pál, Hegyi József, Nagy Antal, Albert Vendel, Kotsis Gyurka, Bene János, Nagy Lajos, Geci György, Molnár Zsuzsika, Szűcs János, ifj. Kálmán Ferenc, Prihoda Mihály, ifj. Bene Lajos, Kozács János, Németh Ferenc, Király Jolán, Megy István, Szűcs Eszterike, Fekete György, Molnár József, Lőrincz Gyula, Öz János, P. Nagy Imre, Szilváy Zoltán, Monori János, Borsos Zoltán, Borbás Sándor, Pataki Mariska, Simon László, Nagy János, Pall Antal, Papp Máté, Nagy Viktor, Mitró Imre, Molnár István, Pál Imre, id. Avas Ferenc, özv. Karacs Elek, Gímori Mariska, Fabian Etus, Vörös Kálmán, Fekete Károly, Horváth István, Arras Sándor, Bagoly Kálmán, ifj. László Feri, Toró József, ifj. Vargyas Mihály, Pátyi Sándorné, ifj. Nagy Benedek, Svajda Juliska, Pénzár György, Szokody Árpád, Keller István, Biró Eszterike, Kozma Mariska, Földes Flórián, Bacsi Gyula, Kovács M. Károlyné, ifj. Nemes Benjámin, Szummer András, Bertai Jenő, Lukács Mihályné, Horváth Pál, Kercsmár Dénes, ifj. Rohonczy János, Tóth B. István, Pethő Béla, ifj. Lengyel Elek, ifj. Pomozi József, Vajda István, ifj. Kovács Szabó István, ifj. Szokody Gyula, Kocándi Imre, ifj. Nyerges Mihály, Benkő Antal, Markó Dező, ifj. Nagy János, ifj. Borús László, Barta Lajos, Kocsis József, Kocsis Elek, Langstader György, Penő P. Erzsike, Bóli István, Bóli Zsófia, Bió Irma, Lengyel Mihály, Lengyel István, Lengyel Jolán, Rencsiszovszky István, Mester József, Mester István, Rencsiszovszky József, Rencsiszovszky Anna, Lengyel Emma, Mester Ferenc, Spissák Mikó István, Lengyel György, Rákai András, Laczkó Katalin, Rákai István, Rakay József, Lengyel Margit, Eperjesi István, Rencsiszovszky Ferenc, Tóth Mária, Mester Istvánné, ifj. Spissák István, Rákai Ferenc, Harangozó István, Bodnárkó István.

Jutalomkönyvet nyertek: Zsiros Endre (Gyula), Szabó László (Vásárosodó), Nagy István (Szendrő), Bóli Zsófia (Rinyaujak), Cszimadia P. István (Csajeg), Szabó István (Visonta), Tatai Lajos (Bajna), Heil Edith Mária (Monor), Friedmann Linus (Nagykálló), Szabó Rózsi (Derecske.)

Az 1-5 számban közölt rejtvenyek helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

A VILÁGITÓTORONY

ÉSZAKI REGÉNY
FORDITOTTA: VÉCSEY LEÓ

Peder nem tudta felfogni, hogy Knut nem fárad el és nem rogy össze szédülten a folytonos körforgástól. Az értelmetlen körmozgás középpontjában állt a világítótorony és Knut úgy kerengett körülötte, mintha láthatatlan kötélben a vonzódás törvénye tartaná és forgatná, mint valami égitestet ura körül az űrben.

Peder úgy érezte, hogy ez a vándorlás őt is befonja valami szörnyű hálóba. Knut alakja nyomot hagyott vissza, mint ahogy a madár gyors rüpte után a levegő valami árnyéktól látszik kettészéltnek — mozgásának folytonos ismétlődése mind mélyebb tette ezt a nyomot, valósággal behasított az atmoszférába, végül is elvágta a szívetet a világítótornyossal együtt a körülötte fekvő világtól. Peder alig várta az éjtszakát, hogy végre ne lásson semmit sem Knutból.

A harmadik nap reggelén, amikor Peder társát a szürkelet szürkéségében ismét vándorolni látta, mintha sohasem hagyta volna abba, elhatározta, hogy az élelmiszeres csónakkal a legközelebbi szombaton jelentést küld Knut különös viselkedéséről. Addig is megvizsgálta a torony első emeletén a telefont és rendben találta. Azután lement a gránitsziklára, amelynek alsó szélét a tenger hajjai csókdosták és lábát óvatosan ráhelyezte arra a bemélyedő nyomra, amelyet évek során a sziklába belevájni vélt.

Valami babonás érzés készítette arra, hogy sohasem terhelje meg másutt a sziklalapot, mert különben a családját a faluban szerencsétlenség éri. A két mélyedésben, aminek keletkezését a maga művének tekintette, állott most is szétvetett lábakkal és végigtéktintett a zöld víz tükörén. Az égbolt messzeségében, a vihar-sarokban, kis fehér felhő jelentkezett; az orkán furiájának előhírnöke.

Peder szeme örömmel pihent meg a vihar jelén, mely változást hoz és megszakíthatja Knut végtelen sétáját. Azután fiára gondolt, aki első fogait kapta; a vadgalambokra, amelyek a háza fölötti sziklán fészkeltek és kényszeríteni akarta magát, hogy ne hallja, amint Knut elmegy a háta mögött. Izgatottsága egyre növekedett, ahogy társa állandó visszatérte várt s végül nem tudván tovább elviselni a némaságot, megfordult és megragadta a kabátjánál Knutot, amikor épen hozzá érkezett.

— Huszonnyeg órán belül vihar lesz — mondotta és a felhő felé mutatott.

Knut megállt, mint a gép, amelynek szerkezetét megállították. Fölfelé irányított pillantása lassan felszűzött Peder testén, követte kinyújtott karjának irányát és Peder, mint valami égő látót érezte tekintetét végigfutni a bőrén.

— Az Ur Zebaoth le fog sujtaní rájuk és mindenkire — mondta és állt, mint a cök.

Peder ennyivel is megelegedett. Sikeresült félbeszakítania ezt a rettenetes vándorlást! Mintha nehéz munkával harcolta volna ki magának a nyugalmat, fáradtan kereste fel szalmazsákját.

Este szürő fájdalomra ébredt, mit beteg foga okozott. Erőszakkal leküzdté fáradságát és az ég felé nézett. A felhőből finom fátyol lett, beborította a láthatárt és rojtos végével belelógott a tengerbe, melynek simaságát hegyes hullámok törtek meg. Knut nem volt sehol sem látható. Talán valamelyik rejtejt sarokban, hol régebben úgy szeretett gubbasztani, elaludt.

Peder újból felkereste őrhelyét, lábait a gránitlap mélyedésébe helyezte, hogy lássa a hazavezető utat, mit a következő napon a vihar úgy is el fog függőölyözni előle. Valami érthetetlen nyugtalanság gyötörte. Hirtelen megingott az egyenlőben. Feszülten figyelt tovább, mint a veszelő előtt általában.

Lábai alatt iceseggett és ropogott a kötőmb, érezte, hogy a szikla megmozdul. Ijedten ugrott hátra. Ebben a pillanatban a gránitlap közvetlenül előtte levált a szikláról és hangtalanul a vízbe merült. Néhány kö gurult utána és eltűnt.

Peder mögött kaján nevetés hallatszott. Ott állt Knut, mintha urát, Zebaothot idézné és a megsemmisülés sötét hatalmait. A nevetés a gyűlölet mélységéből tört elő, rövid ütemekben repdesett és élesen, mint a sirály kiáltása vezérdött. Peder réveteget tekintete ide-oda járt a szörnyű néző arc és a hely között, ahol a gránitlap lecsúszott. Tisztán látszott most, hogy ott részben eltávolították az alapköveket és erőszakosan megláztították a tartó alapot.

A láthatáron a vihar függőnye mögött kezdődött a színjáték. A hatalmas zenekar mind zavarosabb hangzavarba hangolta hangszereit. Még meg lehetett különböztetni, ahogy a pikkoló kis hegyes hullámok között trillázott, amint a sziklák mögött a kontrabasszus dörmögött, azután egy vonó éles hangon sikoltott végig a túlfeszített húrok felett. Valahol dobütések verődtek tompán a cintányér csattogó kacagása közé, mialatt hárfák jajongása kéztördelve várta a kezdetet a triangoló finom, ütemes csengése közepette. A fehér díszletekből nehéz, sötét árnyék emelkedett és lomhán hőmpötyögött előre. Vontatottan, hosszan hangzott az orgona hangja a mélységből, ahonnan a vihar merész ellenpontozásának kellett előtűnnie.

Itt volt az idő, hogy Peder meggyújtsa a világítótornyó lámpáit. Knut még mindig ugyanazon a helyen állott magasra emelt, átközödő karokká. És utána nézett. Amikor Peder a torony sisakjába lépett, érezte a torony remegésén a vihar eső rohamait. Biztos kézzel nyult a sötétben a lámpák után, az égtöteket után tapogatózott, kereste a kanócokat — de minden nyomtalanul eltűnt a helyéről. Újból és újból átkutatta a zugokat. Mindhiába. A tartályba nyult s megdöbbenve látta, hogy a lámpák teste nyitva áll, a kanócokat eltávolították.

Gyorsan meggyújtotta lámpását, keresve kutatót a világító szerkezet körül, de minden eredmény nélkül. Szörnyű sejtelen cikázott át agyán. Nem törődve a lámpásokkal, lerohant a lépcsőn a telefonhoz és magasra tartott lámpáira firkészte a csengőt. A telefon eltűnt. A fa kitágított szögnyukain, a feszítővas durva nyomain tisztán látszott, hogy az örület hatalmas erejével tépték le. Peder el volt zárva a világtól, egyedül volt a világítótornyó kis sziklaszigetén, hol a borzalom és örület vad furiái szabadultak el láncokról. Künn a kitoró viharban Knut hangosan énekelte szoltárait a világ pszuzuláráról.

Néhány pillanatig teljes reménytelenség vett erőt Peder lelkén, azután mégis halvány remény villant fel benne. Emlékezett arra, hogy a szertárkamrában egy kis láda van, amelyről, amikor elfoglalta helyét, emlemték, hogy abban vannak a pötögök és tartaléklámpások. Ha Knut ezt is elpusztította, akkor a világítótornyó fény nélkül marad, sőtét oszlop az örjögő viharban, nem mutatja semmi a hajóknak az utat... Peder már látta lelki szemeivel Skudenesuevad partjait, amint deszkákat és fadarabokat vet ki a víz s a sziklán holttestek hevernek a nedves moszat között...

Felrohant a lépcsőn, felszakította a kamra ajtaját és bevilágította a sarokba. Ott állt a kis láda vastag porrétegű fedve. Peder a zsebkészével és a körmeivel kezdte feltépni a láda tetjét. Krax — a kés pengéje eltört. A megmaradt acélдарabbal dolgozott tovább fáradhatatlanul. Nagysokára sikerült egy deszkát leszakítania. Ekkor minden erejével megragadta a ládat és kettétörté. (Folytatjuk.)

VÁSÁR ÉS PIAC

Fővárosi árak 1926. évi január hó 12-én.

Gabonavásár. Búza, 76-os tiszai 415—420, felsőtiszai és pestvidéki 412,5—417,5, fehérmegyei és dunántúli 410—415, 77-es tiszai 420—425, felsőtiszai és pestvidéki 417,5—422,5, fehérmegyei és egyéb dunántúli 415—420, 78-as tiszai 425—427,5, felsőtiszai és pestvidéki 422,5—425, fehérmegyei és egyéb dunántúli 420—422,5, 79-es tiszai 427,5—430, felsőtiszai és pestvidéki 425—427,5, fehérmegyei és egyéb dunántúli 422,5—425, rozs 245—250, takarmányárpa 235—250, sörörp 295—330, köles 200—215, zab 245—260, tengeri 182,5—185 ezer K métermázsánként, zsákkal együtt.

Liszt- és őrleménypiac. Dupla 0-ás 6500—6600, 0-ás 6300, 2-es 6000, 6-os 4000, takarmányliszt 2000—2100, korpa 1700—1800, 1-es rozsliszt 4400, 75%-os egységes rozsliszt 3400 K volt kg.-kint zsákkal együtt.

Takarmányvásár. Rétságna, I. rendű, 6 140.000—145.000, II. rendű, 6 110.000—130.000, III. rendű csomagolásra 30.000—100.000, muharszenna 120.000—160.000, lucernaszenna 155.000—185.000, zabosbukkónyszenna 125.000—150.000, takarmányszalma (zab) 60.000, tengeri szemes 180.000—190.000, takarmányrépa 45.000, almoszalma, I. rendű 70.000—80.000, II. rendű 60.000—70.000, zsupszalma 100.000—120.000 métermázsánként, 1 kőve 5000 K.

Vetőmagvak. Bab, fehér 250—270, bab, tarka 180—200, borsó, Viktória prima 420—450, borsó, Viktória másodrendű 320—350, balticum 800—850, bukkóny, tavaszi 340—360, ciromak 130—140, korlándermag 260—280, csillagfűrt 200—220 ezer K, Fehérhéra 2000—2500 millió K. Kendermag 320—340, köles, fehér 320—340, vörhész 230—250, szürke 220—240, tarka 210—230, lenmag 600—650, lencse, prima 850—950, közep 400—600, apró 250—300 ezer K. Löhre nyers, nyagararankás, nem tisztított 1900—2100, löhre, nyers, nyagararankás, tisztított 2200—2400, löhre, nyagararankamentes 2500—2600, löhre, vörös, ólomzárót 2700—2800, löhre, fehér, ólomzárót 3000—3200, lucernamag, nyers, nyagararankás, nem tisztított 2000—2100, lucernamag, nyers, nyagararankás, tisztított 2300—2600, lucernamag, nyagararankamentes 2800—3100, lucernamag, vörös, ólomzárót 3300—3500, lucernamag, fehér, ólomzárót 3600—3900, mák 1800—1850 millió K. Muharmag 160—180, mustár 850—950, napraforgó, fehér 350—370, napraforgó, szürke 330—350 ezer K. Nyulszapuka 1600—1800 millió K. Tatárka 190—210, tökmag 560—580 ezer K métermázsánként.

Szármarhavásár. Élő borjúk: Belföldi szópós: I. rendű 19.000—20.000, kivételesen 21.000, II. rendű 17.000—18.000 K kilogrammonként elősúlyban.

Vágómarhavásár. Őkér, legjobb minőségű 13—14.500-ig, kivételesen 15—15.500-ig, középminőségű 9—12.500, gyengébb 8.500, bika, jobb minőségű 11.500—14.000, kivételesen 14.500—15.000, közép- és gyenge minőségű 6—11.000, tehén, jobb minőségű 10.500—13.500, kivételesen 14—14.500, közép- és gyenge minőségű 6—10.000, kicsontozni való marha 3—5500, növedékmárha 5—10.500 K kilogrammonként elősúlyban.

Sertésvásár. Kónnyú sertés 13—14.500, közepes sertés 16—16.500, nehéz sertés 17—17.500 K kilogrammonként elősúlyban.

Juhvásár. Hízlatú ürü 9000, tejfelvitelt juh 5500—7250, kisorolt kos 5500—7000, kiverő és anyajuh 5500 K kilogrammonként elősúlyban.

Tenyészállatok és jarmosok. I. rendű belföldi jarmosok 12.000—13.500, I. rendű belföldi tarka jarmosok 10.000—12.500, frissfejőstehén 12.500—15.500, 1½ éves iszók 12.000—14.000, 1½ éves tinók 11.000—12.500 K kilogrammonként elősúlyban.

Lóvásár. Jobb minőségű lovak: hátsó, csikó 600.000—1.200.000, igás kocsiló, nehéz 4.000.000—7.000.000, könnyű 3.000.000—6.500.000 K. Alarendelt minőségű lovak 2.500.000—3.500.000, vágólovak 250.000—2.000.000 K.

Nyersbőr. Marhabőr 16.000—18.000, borjúbőr 25.000, juhbőr 10.000—11.000 K kilogrammonként a budapesti vágóhídon átveve.

Tej és tejtermékek. Teljes tej literje jan. 5-től 4500—5000, tejszínhab literje 40.000—35.000, tejfel literje 20.000—26.000, vaj kilogrammja kicsinyben 66.000—76.000, nagyban 48.000—56.000, juhtúró kilogrammja 35.000—49.000, tehéntúró kilogrammja 12.000—16.000, emmentáli sajt kilogrammja kicsinyben 57.000—86.000, nagyban 56.000—64.000, gról sajt kilogrammja kicsinyben 60.000—70.000, trappistasajt kilogrammja kicsinyben 35.000—50.000, nagyban 28.000—32.000 K.

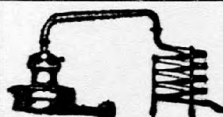
Baromfi és tojás. Csirke darabja 20.000—60.000, tyúk darabja 40.000—100.000, hízott ruca kilogrammja 28.000—32.000, hízott lud kilogrammja 28.000—32.000, sovány pulyka darabja 80.000—90.000, hízott pulyka kilogrammja 30.000—40.000, húdmáj kilogrammja 50.000—110.000, libaszir kilogrammja 30.000—40.000, tojás darabja 2000—2800 K.

Zöldiség és gyümölcs. Sárgarépa 2000—6000, petrezselyem 2500—6000, zeller 4000—9000, karalábé 2000—7000, vöröshagyma 1400—2400, fokhagyma 14.000—28.000, cékla 2500—6000, fejeskáposzta 1000—2500, kelkáposzta 2000—6000, vöröskáposzta 3000—8000, rózsburgonya kicsinyben 1600—2000, nagyban 140.000—150.000, sárgaburgonya kicsinyben 1600—2000, fehér burgonya kicsinyben 1200—1400, nagyban 70.000—80.000, retek 3000—6000, karfiol 14.000—20.000, torma 8000—30.000, spenót 3000—4000, champignonbomba 50.000—100.000, alma 6000—28.000, körte 12.000—30.000, szőlő 20.000—40.000, dió 8000—14.000 K kilogrammonként.

Halpiac. Ponty, elsőrendű kicsinyben 35.000—45.000, nagyban 32.000, másodrendű kicsinyben 25.000—35.000 K.

Vadpiac. Nyúl bőrben darabja 50.000—80.000, vadlúd darabja 30.000—35.000, fácán darabja 55.000—70.000, fogly darabja 18.000—35.000 K.

Borpiac. A legutóbb közzét borárak nem változtak.

**Máthé
András**
vörösréz-
éregyke
Újpest,
Károly - u.

11. szám. Tíj.: Újpest 28. — Pálinkafőző bűstök, finomító készüléket és vörösréz mosóüstöket a legprimább kivitelben állandóan raktáron tartok.

Dr. Héray Andor

•Orsz. Földbírtokrendező Bizottság által engedélyezett Ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája. Budapest, IX., Rákoss-utca 11., földszint 1. Törvényszékiileg bejegyzett cég.

Ruházati szükségletét

legelőnyösebben a

3

„HANGYA“

vidéki szövetkezeteiben szerezhető be.

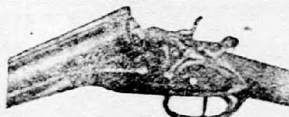
KAPHATÓK: Férfi- és női-ruhának való szövetek, fehérneműre, Agyműreire való chiffon, vászon, zephir, kanavá z. Szabókéllékek, kész fehérnemű-k és felsőruhák, így színtelen mindenemű rövid-, kézmű-, konfekció- és diszmrúruk.

Hangya Ipar R.-T.

gyárt kitűnő minőségben gyufát, vegyeszeti cikkeket, mosó-és piperezspanokat, mustárt, kefét, meszelőket; rumot, likőrt stb.

„KIS KERTÉSZ“

A című könyv a földművelésügyi miniszter kiadása, amely magában foglalja mindazt, amit egy kertésznek tudnia kell. 61.000 koronáért hivatlanul könyvosztályra újít megrendelhető.

MRAVKÓ JÓZSEF UTÓDA

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körtér 9.

ELVÁLLAL: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — ELAD: elsőrendű gyártmányú golyós, sörtes, ismétlő és automata vadászfegyvereket. — Legjobb minőségű mindenemű golyós, sörtes töltények, löszerek.

CSUZ, ischiai, szagattás, hasogattás, derékfájás,

köszvény,
reuma

ellen
biztosan
segít
a

Kriegerer

REPARATOR

A hálafelelőleg egész tömege tanuskodik arról, mennyi embernek használt. A Rökus-körházban 132 esetben tévétel kísérlet, ezek közül 126 teljesen meggyógyultak bocsájtottól el.

KRIEGERER REPARATOR minden gyógy-szerben kapható. Ár: 20.000 és 40.000 koronát. Utánzókat nem kell elfogadni, mert egy levelező-lapjára kerül és két kis vagy egy nagy üveget teljesen bér- és költségmentesen utasnével küld az egyedül készítő

Kriegerer gyógy-szeriár,
Budapest, Kalvin-tér (Baross-utca sarok).

Szakorosi

—rendelői vér- és nemibetegék részére. Ez és a salvarsan oldás!

Rendelés egész nap.
VII., Rák/erzi-út 32. sz., I. em. 1. (Rökussal szemben.)

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Vilmos császár-út 32. szám.

Ajánlja az Állami Gépgyár kitűnő gyártmányait, a m.: Gőz-, benzín- és szivógépkomoblokot, acélkeretű, golyós-csapagyas cseplőket, gőz- és szivógépszármazékokat és utmozonyokat, szalmakazalozókat, löhrefejűtöket stb. és az összes mező-gazdasági munkálatokhoz szükséges gazdasági gépeket és eszközöket.

A kőszvény és rheuma

oly szörnyű betegség, amely nagyon el van terjedve és igen sokféle alakban mutatkozik. A tagokban és ízületekben fellépő fájdalmak, dagadt végtagok, elnyomorodott kezek és lábak, vonaglás, szúrás, szagadás a test minden részében, sőt még a látás meggyengülése is gyakran a kőszvényes és csúszos megbetegedésnek tünete. Amilyen sokféle alakban mutatkozik ez a betegség, oly sokféle gyógymódot és gyógyszerrel, keveréket és kenőcsöt ajánlanak a szenvedő betegnek e baj ellen. E szerek legnagyobb része nem gyógyít, legfeljebb enyhülést nyújt. Ezzel szemben én Önnek egy teljesen ártalmatlan, gyorsanható ivókurát ajánlok.

Hogy gyógymódom további elterjedését lehetővé tegyem, elhatároztam, hogy mindenkinek, aki írásban hozzám fordul,

teljesen díjtalanul

küldök egy próbaküldeményt ivókurámból a róla szóló tanulságos könyvecskével együtt. Akit fájdalmak kínoznak és gyorsan, alaposan és veszélytelenül meg akar szabadulni kínzó bajától, írjon még a mai napon a következő címre:

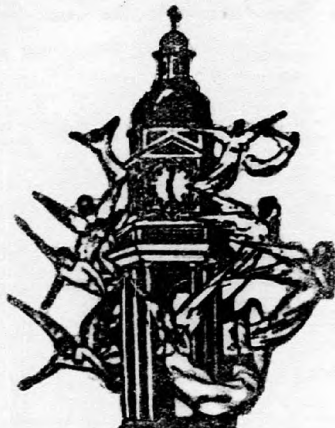
E. Pasternack Berlin S. O. Michaelkirchplatz 13. Abt. 302.

Szövetkezeteink figyelmébe!

Elsőrendű színbőrökből készült férfi-, női- és gyermekcipők, box- és sevrőbőrökből, továbbá munkásbakancsok a legjobb minőségben a legjutányosabb napifáradon szereshetők be a

„HANGYA“ ruházati és díszműáruosztályánál.

HARANGOKAT

tisztá harangérből pontos hangolással leggyorsabban önt és szállít az Orsz. Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a **HARANGMŰVEK R.-T.** „ECCLESIA“ ALAPÍTÁSA

Közp. iroda: Budapest, VI., Csángó-utca 22.

Ekék, ekealkatrészek, boronák, kapálókék, fűkaszalók,

marokrakó és kévekövő aratógépek, lógerelyék, kézi-járgányosok, motoros- és gözcseplőkészletek, szecskavágók, répvágók, darálók, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a

„HANGYA“ mezőgazdasági géposztályánál szereshetők be legjutányosabban.

TELEFON :
906-80, 81.

„CHINOIN“ gyógyszer- és vegyészeti **UJPEST.**

TELEFON :
906-82, 83.

Jól ápolt gyümölcsfa termése.

Gyümölcstermését többszörösen fokozza

ENDA

téli permetezésre. Áttelelő rovarok, vértetvek, paizstetvek, moha-zuzmók ellen. Olcsó és biztos szer.

Gyümölcsfák vértetves és egyéb sebhelyeknek bekenésére:

ALMOLA

Használata után nem lepik el a kártevők a sebhelyeket.